

1 CORINTO

NABEMA CARTA PAULOBA BΛΔA DJABARÃ CORINTO PURUÐEBEMA ITEA

Pauloba nañ cartada djabarã Corinto puruðebema itea bΛsia. Poa 55are Epeso puruðeba diabuesia.

Pauloba Corinto purude bedea bia Jesucritodebemada naãrã jaradisia (Hecho 18:1-17). Judiorã dji jΛrebada dede jaradia bΛ bẽrã ãCΛΓΛ judiorãba ïjãsidaa. Dewara judiorãba Paulo ãyã jΛretapedadacarea dewara dede jaradia besia. Mãwã bΛde ãCΛΓΛ griegorã bida ïjãsidaa. Paulora Corintode poa aba ãsidra basia.

Corintora puru droma basía. Ëberãrãda seisciento mil auðu duanasidaca bΛa. Mãã awara ãdjirã ãcõrẽ bea deda zocãrã eropanasidaa. BaribΛΓΛ mãã ãcõrẽ bea ãpẽni carea auðuada obadjidaa. ΛCΛΓΛba Jesucrito ïjãpedadãmĩna wadibida auðuwa nĩbabadjidaa. Djabarã tãena dewara nẽbΛra sida baraasia.

Naãrã Pauloba ãdjirãra quẽãsia ijara duana carea (1:1neba aba 4:21naa). Mããare bΛsia auðuwa nĩbarãnamãrẽã (5:1neba aba 6:20daa). Mããare djabarãba cartadeba iwidipeadadada panusia. Capítulo 7de quima edadidebema iwidipeadadada panusia. Capítulo 8deba aba 11daa panusia ãdjia jΛwaba oda ãcõrẽ carea sãwã odida panΛda. Capítulo 12deba aba 14daa ãcõrẽ Jaureba obi bΛdebemada panusia.

Corintode ãcãrãba dadji ãrëbadiëbemada ãi crïcha panana bërã Pauloba capítulo 15de mañnebemada ðasia. Capítulo 16de ðasia sãwã parata jãre peðida panãda idjaba ãdjirã acãde wãida.

Naã cartade Pauloba naãrã ðãda

¹ Mãra Pauloa. ãcõrëba quĩrãna bërã mãra trãsia Jesucritoba diabuedada ðamãrëã. Dadjirã djaba Sosteneda mã ume ðãa.

² Mã naã cartara ðãbãrã ãcõrë ëberãrã Corinto purudebema itea. Jesucritodeba ãcõrëba bãrãra edasia idji itea bia ðeadamãrëã. Ara mã quĩrãca idjia druaza jũma dadjirã Boro Jesucritoa iwidibadara edasia. Idjira ãdjirã Boroa idjaba dadjirã Boroa.

³ Daiba quĩrã panãa dadjirã Zeza ãcõrëba, dadjirã Boro Jesucrito biða ãdji biãdeba bãrãra careba pananida idjaba necai ðaira dia pananida.

Pauloba djabarã carea ãcõrëa bia ðãda ada

⁴ Bãrãra Jesucrito ume panã bërã ãcõrëba idji biãdeba careba ðãa. Mã bërã mã ãcõrëa iwidibãrãza bãrã carea bia ðãda abaria.

⁵ Jesucrito ume panã bërã ãcõrëba bãrãa jũma diasia bia oðamãrëã. Idji beðeara poya cawa jara-dia panania idjaba idjiëbemada poya bio cawa panania.

⁶ Jũma ãcõrëba bãrãa diaðaba unubi ðãa Crito beðea daiba jaradipeðadara wãrã arada.

⁷ Bãrãba dadjirã Boro Jesucrito ununi carea jãã panãmisa ãcõrëba idji Jauredeba dia ðãra jũma eropanãa.

⁸ Maḷba Ācōrēba bārāra zarea erobaya aba naḷ ewari jōbΛΓΛḑaa. Māwāra dadjirā Boro Jesucritoba cawa ode zebΛΓΛḑe bārāra biē jaradi neē beadia.

⁹ Ācōrēra bedeā aba ḑΛa. Idjia bārāra trḷsia idji Warra dadjirā Boro Jesucrito ume ābaa beadamārēā.

Djabarā crīcha awara awara panΛnebema

¹⁰ Djabarā, dadjirā Boro Jesucritoḑeba mḷa bārāa bedeā djuburiaya ābaa bia duananamārēā. Crīcha awara awara duananiē panΛa, ātebΛΓΛ crīcha abaΛḑeba ābaa bia duananida panΛa.

¹¹ Djabarā, mḷa ūrīna carea māwā jara ḑΛa. Djabawērā Cloe ēberārāba mḷa jarasidaa bārāra ijara duanabarida.

¹² Ebuḑa jaraibΛΓΛ, ḷcΛΓΛ bārānebemaba jarabadaa: “Mḷra Pauloḑea.” Dewararāba jarabadaa: “Mḷra Apoloḑea.” Dewararāba jarabadaa: “Mḷra Pedroḑea.”* Idjaba dewararāba jarabadaa: “Mḷra Critoḑea.”

¹³ Māwāra ¿Citora zocārā ḑΛca? ¿Mḷda bārā carea crude cachisidaca? ¿Bārāra mḷ trḷneba borocuesidaca?

¹⁴ Mḷa ni abaΛ bārānebemada borocuedaē bērā ḑΛsrida ḑΛa. Mḷa ababe djaba Crispoda, Gayo sida borocuesia.

¹⁵ Māwā ni abaΛba poya jaradaēa mḷ trḷneba borocuesidada.

¹⁶ Idjaba mḷa djaba Estepana ēberārā sida borocuesia. Ādjirā awara dewarada borocue-sibΛΓΛ mḷa quīrānebaēa.

* **1:12** *Pedro*. Griego bedeade “Cepa” ḑΛ ḑΛa.

17 Critoba m̃ra diabueẽ basía ẽberãrã borocue ßamãrẽã, ãtebΛΓΛ diabuesia bedeã bia idjidebemada jaradiamãrẽã. BaribΛΓΛ nañ dudabema necawaadeba m̃ra jaradiaẽ ßΛa Crito crude beudada ara idji quĩrĩãbe beuda quĩrãca ßerãmãrẽã.

Critora ãcõrẽ necawaa idjaba ãcõrẽ ßΛaa

18 TΛbΛ uruadãa wãni ẽberãrãmaarã Crito crude beudadebema bedeara siriẽ ßΛa. BaribΛΓΛ dad-jirã, dji ãcõrẽba ẽdrΛ edadarãba cawa panΛa mañ bedeaba ãcõrẽ ßΛΛara cawabi ßΛda.

19 ãcõrẽ Bedeade nãwã ßΛ ßΛa:

Ne cawa ßea necawaada m̃ra siriẽ ßΛda un-ubiya. Crĩcha cawa ßea crĩchara biẽ tabΛda cawabiya.†

20 Wãrãda ãcõrẽba nañ ẽjũãnebema necawaara siriẽ ßΛda cawabisia. Jãñbe ¿ne cawa ßeara sãwãsida? ¿Judiorã ley jaradiabadara sãwãsida? ¿Nañ ewaride necawaadeba bedeabadara sãwãsida?

21 ãcõrẽba idji necawaadeba odaba idjida cawabi ßΛa. BaribΛΓΛ nañ ẽjũãnebemarãba ara ãdji necawaadeba idjira cawadacaa.‡ ãdjirãmaarã daiba jaradia panΛara siriẽ ßΛmĩna ãcõrẽmaarã bia ßasia mañneba jũma idji ãjãbΛdara ẽdrΛ edaida.

22 Crito ãjãni carea judiorãba ne ununacada unu quĩrĩãbadaa. Judiorãẽba nañ ẽjũãnebema necawaada jΛrΛbadaa.

† 1:19 Isaía 29:14. ‡ 1:21 ãcõrẽba idji necawaadeba odaba idjida cawabi ßΛa. BaribΛΓΛ nañ ẽjũãnebemarãba ara ãdji necawaadeba idjira cawadacaa. Griego bedeade mañba idjaba nãwã jara ßΛa: “ãcõrẽba idji necawaadeba ßΛsia ẽberãrãba nañ ẽjũãnebema necawaadeba idjira poya cawarãnamãrẽã.”

23 BaribΛΓΛ daiba Crito crude beudada jaradia panΛa. Mañ beđeara judiorãba bia ũrĩnacaoa. Idjaba judiorãéba mañ beđeara sirié ðΛda crĩchabadaa.

24 BaribΛΓΛ Ācōrēba ĩcΛΓΛ judiorãda, ĩcΛΓΛ judiorãé sida trĩsia Critođeba ēdrΛ edai carea. MañgΛrãba cawa panΛa Ācōrēba Critođeba idji ðΛΛada, necawaa sida unubisida.

25 Ēberãrãmaarã Critora crude beuda bērã Ācōrēra ne cawa ðΛéa, ðΛΛaé ðΛa. BaribΛΓΛ ne adua ðΛ quĩrãca ðΛmĩna Ācōrēra jũma nañ ējũãnebemarã cãyãbara ne cawaara ðΛa. Idjaba Ācōrēra ðΛΛaé ðΛca ðΛmĩna jũma nañ ējũãnebemarã cãyãbara ðΛΛara ðΛa.

26 Djabarã, crĩchadadua Ācōrēba bãrã edaside sãwã ðeasida. Ēberãmaarã zocãrã bãrãnebemada ne cawa ðeadaé basía, dji dromada ðeadaé basía, dji droma ðeadeba todaé basía.

27 Mañ bērã nañ ējũãnebema ne cawa ðeamaarã bãrãra ne adua quedeaa. BaribΛΓΛ ãdjirãba ne adua quedeaa abadara Ācōrēba edasia. Mãwã nañ ējũãnebema ne cawa ðeara perabibaria. Ara mañ quĩrãca nañ ējũãnebema ðΛΛa ðeamaarã bãrãra ðΛΛaé ðeaa. BaribΛΓΛ ãdjirãba ðΛΛaé ðea abadara Ācōrēba edasia. Mãwã nañ ējũãnebema ðΛΛa ðeara perabibaria.

28 Nañ ējũãnebemarãba dji edaara quedeaa abadara, ãdjia igarabada sida Ācōrēba edasia. Mãwã dji dromaé ðeara edasia dji droma ðea edaara ðΛi carea.

29 Mañ bērã ni abaΛba ara idjidebemada Ācōrē quĩrãpita poya bia ðeđeadača.

30 BaribΛΓΛ Ācōrēba bãrãra Jesucrito ume ābaa

ɓasia. Māwã Critodeba ãcõrẽba idji necawaada dadjirãa cawabisia. Idjia dadjirãra jipa ɓasia, ara idji itea bia ɓasia, idjaba cadjiruadebemada êdra edasia.

³¹ Mañ bẽrã ãcõrẽ Bedeade ɓá ɓa quĩrãca dadjia odida panla. Nãwã ɓá ɓa: “Aɓaɓda bia bedeaiɓara, dadjia Borodebemada bia bedeaida ɓa.”§

2

Crito crude beudadebema Pauloba jaradiada

¹ Djabarã, mña ãcõrẽnebemada bãrãmaa jaradiade wãside bedeade bia quirudeba ni mñ necawaadeba jaradiaẽ basía.

² Bãrã tãena ɓaside mña ababe Jesucritodebemada, idji crude beapedadada cawabi quĩrã basia.

³ Mañne mñra ɓaã ɓada crĩchasia. Idjaba poya bia jaradiaẽda crĩcha ɓada bẽrã ne wayaaba cacua ure nũmabadjia.

⁴ Mña Jesudebema nẽɓara ɓaside idjaba jaradia ɓaside mñ necawaadeba mãwã oẽ basía bãrãba ijãnamãrẽ. Ateɓara jaradia ɓade ãcõrẽ Jaureba idji ɓadeba cawabisia mañ bedeara wãrã arada.

⁵ Mãwã bãrãba nañ ẽjũãnebema necawaadeba Jesucritora ijãnaẽ basía, ãteɓara ãcõrẽ ɓadeba ijãsidã.

ãcõrẽba naẽna cawabiẽ ɓadara idji Jauredeba cawabida

⁶ Mãwãmña daiba necawaada ãcõrẽ bio ijã beaa jaradia panla. Mañ necawaara nañ ẽjũãnebemaẽ,

§ 1:31 Jeremia 9:24.

nañ ãjũãnebema bororã necawaëa. Ædjirãra dãrã pananaëa.

⁷ Daiba Æcõrẽ necawaa naëna cawabiẽ badada jaradia panãa. Nañ ãjũã oi naëna Æcõrẽba mañ necawaadeba ne oida ðasia dadjirãra idji ume äbaa bia beadamãrẽã.

⁸ Nañ ãjũãnebema bororã ni abããba mañ necawaara cawadaẽ basía. Cawa pananabara dadjirã Boro biya quirura crude beadaẽ bacasia.

⁹ Baribãrã cawadaẽ basía Æcõrẽ Bedeade ðã ðã quĩrãca. Nãwã ðã ðãa:

Æcõrẽba idji quĩrãã bea itea bia o erobãra ni abããba wadi ununacaa, cãwãrãba ãrĩnacaa, ni cawa crĩchadacaa.*

¹⁰ Jũma maãgãra Æcõrẽba idji Jauredeba dadjirãa cawabisia. Idji Jaureba ne jũmada cawa ðãa. Æcõrẽ crĩcha sida jũma cawa ðãa.

¹¹ ¿Ëberã crĩchara caiba cawa ðã? Ara idjidubãrã cawa ðãa. Ara mañ quĩrãca ni abããba Æcõrẽ crĩchara poya cawadaëa. Ababe Æcõrẽ Jaurebãrã cawa ðãa.

¹² Dadjirãba nañ ãjũãnebema crĩchada edadaẽ basía, ãtebãrã Æcõrẽ Jauredrã edasidaa jũma Æcõrẽba idji biadeba diadada cawadamãrẽã.

¹³ Ara maãgãdebemada daiba bedeã panãa. Baribãrã daiba nañ ãjũãnebema necawaadeba bedeã panãa, ãtebãrã Æcõrẽ Jaureba daia jaradia ðã quĩrãca bedeã panãa. Mãwã Æcõrẽ Jaureba cawabi ðãra daiba jaradia panãa idjia bedeabi ðã quĩrãca.†

* **2:9** Isaía 64:4; 52:15. † **2:13** *Idjia bedeabi ðã quĩrãca.* Griego bedeade idjaba jara ðãa: “Æcõrẽ Jaure erobearãa.”

14 BaribΛΓΛ Ācōrē Jaureba cawabi ɁΛra Ācōrē Jaure neē ɁΛba cawa quĩrĩācaa, idjimaarā siriē ɁΛ bērā. Idjaba poya cawacaa, ababe Ācōrē Jau-redeba cawaida ɁΛ bērā.

15 Ācōrē Jaure neē ɁΛba Ācōrē Jaure eroɁΛ crĩchara poya cawaēa. BaribΛΓΛ Ācōrē Jaure eroɁΛba Ācōrēnebemada poya bio cawaya.

16 Ācōrē Bedeade nāwā ɁΛ ɁΛa: “¿Caiba dadjirā Boro crĩchara cawa ɁΛ? ¿Caiba idjía jaradiai?”‡ BaribΛΓΛ dadjirāba Crito crĩchada eropanΛa.

3

Pauloba, Apolo bida Ācōrē traju opedada

1 Djabarā, mĀa bārāa jaradiaside Ācōrē Jau-redeba nĩbabadarāa jaradia ɁΛ quĩrāca poya jaradiaē basía. ĀtebΛΓΛ naĀ ējũānebemarāa, Crito ĩjāna djiwidi bearāa jaradiaida ɁΛ quĩrāca jaradiasia.

2 MĀa Critodebema zareaē ɁΛda jaradiasia warra zaquerāa juba dobi ɁΛ quĩrāca. Djico cobi ɁΛ quĩrāca zareara ɁΛda jaradiaē basía, bārāba poya cawadaē basi bērā. Idjaba wadibida poya cawadaēa.

3 Bārāra wadibida naĀ djaraba o quĩrĩā ɁΛdeba nĩnaa: djārāba eroɁΛ carea biē crĩchabadaa idjaba caicayabadaa. Māwā bea bērā ebuda ɁΛa wadibida naĀ djaraba o quĩrĩā ɁΛdeba nĩnada naĀ ējũānebemarā quĩrāca.

4 AɁΛba jarabaria: “MĀra Pauloēa.” Dewaraba jarabaria: “MĀra Apoloēa.” Bārāba māwā jarabada bērā naĀ ējũānebemarā quĩrāca beaa.

‡ 2:16 Isaía 40:13.

⁵ BaribΛΓΛ ¿Paulora cai? ¿Apolora cai? Ababe daira Ñcõrẽ nezocaa. Daideba bārāba dadjirā Borora ïjāsidaa. Ñcõrēba daiza obida quĩrāca osidaa.

⁶ Ne ubΛΓΛ quĩrāca mġa bārāa Jesudebemada naārā jaradiasia. Maġbe mġa uða cuebΛΓΛ quĩrāca Apoloba Ñcõrẽ bedeara biara jaradiasia. BaribΛΓΛ ÑcõrēbΛΓΛ carebasia bārāba ïjānamārēã mġa uða waribibΛΓΛ quĩrāca.

⁷ Maġ bērā ne ubarira dji dromaēa. Cuebari sida dji dromaēa. ÑcõrēdrΛ dji dromaa. IdjiabΛΓΛ néura waribibaria.

⁸ Ne ubarira, cuebari sida Ñcõrẽ quĩrāpita abaria. Idjia dadjiza ne biada diaya dadjia o bāda quĩrāca.

⁹ Mġa Apolo ume abarica Ñcõrẽ trajura o panΛ. Bārāra Ñcõrẽ néua.

Maġ awara bārāra Ñcõrēba de quĩrāca o bΛa.

¹⁰ Mġra de obari bia quĩrāca bΛa. Ñcõrēba idji biadeba mġa diadaba de jĩrūda bio edu jou-sia. Dewararāba carawabadaa. BaribΛΓΛ dadjiza quĩrācuita baida bΛa sāvā idji trajura o bΛda.

¹¹ De jĩrūra edu jouða bērā ni abalba dewara de jĩrūda poya bΛdaēa. Jesucritoda dji de jĩrūa.

¹² Maġne ġcΛΓΛba Ñcõrẽ bedeara aride jaradi-abadaa de bia o panΛ quĩrāca. Ądjia o panΛra oro, parata, mōgara bia quedea ārīca quĩrāca baya. BaribΛΓΛ ġcΛΓΛba Ñcõrẽ bedeara aride jara-diadacaa de biē o panΛ quĩrāca. Ądjia o panΛra bacuru, quedua, chaba oða de quĩrāca baya.

¹³ Critoba cawa oi ewaride dadjiza oðara tΛbΛ

uruaba ac Λ zaya droai cawaya. Ma $\tilde{\Lambda}$ ba ebuda cawabiya dadjia odara s \tilde{a} w \tilde{a} \mathfrak{b} asida.

14 Dadjia odaba ma $\tilde{\Lambda}$ t Λ b Λ uruada droasira Critoba dji o \mathfrak{b} adaa ne biada diaya.

15 Barib Λ r Λ dadjia odara b \acute{a} w \tilde{a} sira dji o \mathfrak{b} adaba ni c \tilde{a} r \tilde{e} bia sida eda \tilde{e} a. Idjira \tilde{e} dr Λ im \tilde{i} na de bab Λ r Λ de \tilde{e} dr Λ b Λ r Λ qu \tilde{i} r \tilde{a} ca \tilde{e} dr Λ ya.

16 ζ Adua pan Λ ca \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} Jaurera b \tilde{a} r \tilde{a} so \mathfrak{d} e \mathfrak{b} Λ da? ζ Adua pan Λ ca b \tilde{a} r \tilde{a} ra \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} deda?

17 Bariduaba \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} dera \tilde{a} r \tilde{i} b Λ r Λ , ma $\tilde{\Lambda}$ g Λ \tilde{e} ber \tilde{a} ra \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} ba bio cawa oya idji dera a \mathfrak{b} abe idji itea \mathfrak{b} Λ b \tilde{e} r \tilde{a} . Idji dera b \tilde{a} r \tilde{a} .

18 Ara b \tilde{a} djiduba c \tilde{u} r \tilde{u} gar \tilde{a} nadua. Na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} nebema necawaada w \tilde{a} r \tilde{a} da \mathfrak{b} Λ a. A \mathfrak{b} a Λ ba ma $\tilde{\Lambda}$ qu \tilde{i} r \tilde{a} ca ne cawa \mathfrak{b} Λ da cr \tilde{i} cha \mathfrak{b} Λ b Λ r Λ , waa m \tilde{a} w \tilde{a} cr \tilde{i} chai \tilde{e} \mathfrak{b} Λ a. \tilde{A} teb Λ r Λ w \tilde{a} r \tilde{a} necawaara erobai carea na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} nebemar \tilde{a} qu \tilde{i} r \tilde{a} pita ne adua \mathfrak{b} Λ qu \tilde{i} r \tilde{a} ca \mathfrak{b} aيدا \mathfrak{b} Λ a.

19 Na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} nebema necawaara \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} maar \tilde{a} siri \tilde{e} \mathfrak{b} Λ a. \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} Bedeade n \tilde{a} w \tilde{a} \mathfrak{b} Λ \acute{a} \mathfrak{b} Λ a: “ \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} ba na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} ne ne cawa \mathfrak{b} eara ara \tilde{a} dji necawaadeba cawabibaria ne cawa pan Λ \tilde{e} da.”*

20 Idjaba n \tilde{a} w \tilde{a} \mathfrak{b} Λ \acute{a} \mathfrak{b} Λ a: “ \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} ba cawa \mathfrak{b} Λ a na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} ne ne cawa \mathfrak{b} ea cr \tilde{i} chara siri \tilde{e} \mathfrak{b} Λ da.”†

21 Ma $\tilde{\Lambda}$ carea cr \tilde{i} char \tilde{a} nadua a \mathfrak{b} a Λ \tilde{e} ber \tilde{a} \tilde{e} p \tilde{e} pan Λ neba dewarar \tilde{a} c \tilde{a} y \tilde{a} bara biara \mathfrak{b} ead \tilde{a} . \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} neba b \tilde{a} r \tilde{a} ba ne j \tilde{u} mada eropan Λ a bia \mathfrak{b} ead \tilde{i} carea.

22 B \tilde{a} r \tilde{a} ba m \tilde{a} da, Apoloda, Pedro sida eropan Λ a. J \tilde{u} ma na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} ne \mathfrak{b} Λ sida eropan Λ a. Ara nawen-abema, nubema sida eropan Λ a. Dadjir \tilde{a} ra zocai

* 3:19 Job 5:13. † 3:20 Salmo 94:11.

pananibΛΓΛ wa beudibΛΓΛ Ācōrēneba ne jūmada eropanania bia beadi carea.

²³ Jūma bārāra Critoderāa. Idjaba Critora Ācōrēnea.

4

Jesucrito nezocarā

¹ Bārāba crīchadida panΛa दौरा Crito nezocarāda. Ācōrēba दौरा ზასია idjidebema cawabiē badada ebuda jaradiadamārēā.

² Wārāda nezocaba idji boroba obi ზარა jūma jipa o ზაიდა ზაა dji boroba bia unumārēā.

³ Maļ bērā bārāba wa baridua ēberāba mĕnebema biē jarabΛdade mĕcua crīchacaa. Idjaba ara mĕdjiduba jaraēa mĕa o ზარა sĕwā ზადა.

⁴ Mĕa ni maārī biēa āi oē ზადა cawa ზამĕna maļba jaraē ზაა mĕa jūma jipa osida. Dadjirā BorobΛΓΛ cawa jaraya.

⁵ Maļ carea idjia cawa oi ewari naēna dadjia jaradiē panΛa idji trajū o ზაბა jipa o ზადა wa jipa oē ზადა. Dadjirā Boro zebΛΓΛde dadjia soēde crīcha badada, ne jūma dadji soēde mērā beadada ebuda cawabiya. Maļ ewaride ĀcōrēbΛΓΛ dadjirāza bia jaraya dadjia bia opeđada quīrāca.

⁶ Djabarā, mĕnebemada Apolodebema sida ზასია bārā carebai carea. Daiēba cawadida panΛa Ācōrē Bedeade ზა ზა auđu crīchadiē panΛa.* Māwāra bārāba ni abaΛda dewara cāyābara biara ზადა crīchadaēa.

* **4:6** Ācōrē Bedeade ზა ზა auđu crīchadiē panΛa. Griego bedeade maļra ebuda ზაēa.

7 ¿Caiba bΛra dewara cāyābara biara bΛsi? Ācōrēba diada awara ¿bΛa cārēda erobΛ? BΛa Ācōrēneba ne jūmada edasibΛrΛ, ¿cārē cārēã ara bΛduba edada quĩrãca bedea bΛ?

8 Ācōrēneba eda quĩrã pananara bārāba jūma eropanΛana abadaa. Ācōrēba dia bΛra aduba eropanΛana abadaa. Dai neē bāduba Ācōrē quĩrãpita dji dromarāda panesidada crĩcha panΛa. BaribΛrΛ māvāéa. Bārāra wārāda dji dromarāda panenabara bia bacasia. Māvāra dai sida bārā ume ābaa dji dromarāda panecasiada.

9 BaribΛrΛ mΛa crĩcha bΛa dairã dji Jesucritoba diabuedarāda Ācōrēba jūmarã cāyābara edaara bΛsida. Dairāra dji cawa obariba jūmarã quĩrãpita beade edebΛrΛ quĩrãca panΛa. Ēberārāba, bajānebema nezocarāba, jūmarāba acΛ duanΛa beudi cawaya.

10 Ēberārāmaarã दौरa Crito carea ne adua beaa idjaba ΛbΛaē beaa. BaribΛrΛ bārāra Crito ume panΛ bērã dji ne cawaara beada abadaa idjaba dji ΛbΛa beada abadaa. Ēberārāba bārānebemada bia bedea panΛa, baribΛrΛ दौरa igara panΛa.

11 Wadi ara nañ ewaride daiba jarrabada droa panΛa, opichiada droa panΛa, idjaba soresorea quedeadrΛ jñni carea eropanΛa. Dai de arada neē panΛa idjaba ēberārāba दौरa biē obadaa.

12 दौरa ãnãũnaē traja panΛa ne eropanani carea. Ēberārāba daia biē bedebΛdade daiba ãdjía bia bedebadaa. Dai biē obΛdade droabadaa.

13 Sewadeba dai biē jarabΛdade bedea biadeba panubadaa. Wadi ara nañ ewaride ēberārāba दौरa ne batabueda quĩrãca unubadaa, ne mititia

quĩrãca unubadaa.

14 Mãa maãgara ðãẽ ðaa bãrã perabi carea. ãtebãra mã warrarã quĩrãca bãrãra quĩrã ðã bãrã mãwã ðã ðaa jipa crĩchabi carea.

15 Bãrãba Critodebema jaradiabadarãda zocãrã eropanãbara wadi zezada ãba eropanacasiãaa.† Mãneba bãrãba bedeã bia Jesucritodebema ijãpedada bãrã idjideba mãra bãrã zezaa.

16 Maã carea mãã bãrãa bedeã djuburiaya mã nĩbabari quĩrãca nĩbaãamãrẽã.

17 Maã bãrã Timoteoda bãrãmaa diabuebãra. Idjira dadjirã Boro ume jipa nĩbabaria. Dadjirã Boroãba mã warraca ðaa. Mãã idjira bio quĩrã ðaa. Idjia bãrãã quĩrãnebabiya mãra Jesucrito ume sãwã jipa nĩda. Mãã mãwã nĩbaira Jesucrito õberãrã ðeaza jaradia ðaa.

18 ãcãra bãrãnebemada dji dromarã quĩrãca nĩnaa, crĩcha panã bãrã mãra bãrãmaa wããda.

19 Baribãra dadjirã Boroãã quĩrããibãra, mãra bãrãmaa isabe wãya. Maãne dji dromaana abadaba jara panã awa ãrĩne wããã, ãtebãra acãde wãya ãdjia wãrãda ãcõrẽ ããada eropanã cawaya.

20 ãcõrẽba pe eroããebemarãba ara jãwã idjidebemada bedeããcaã, ãtebãra idji ããããba jipa obadaa.

21 Mããda ¿bãrãba sãwã quĩrãã panã? ¿Quĩrãã panãca mãã quẽãne wãida wã quĩrããneba, ibiããba wãida?‡

† 4:15 Zocãrã. Griego bedeãde ðã ðaa “10 mil.” ‡ 4:21 Quẽãne wãida. Griego bedeãde ðã ðaa “soa bara wãida.”

5

Djababa cadjirua o ɓa iduaribipedada

¹ Ëberārāba jara panɓa bārā tāēna abɓaɓda daunemaya ɓada. Jara panɓa maɓba dji papacauda erobɓda. Wārāda Jesucrito ïjǎé bea bida maɓ cadjiruara odacaa.

² Māwāmīna bārāba waɗibida jara panɓa dewararā cāyābara biara beada. Baribɓɓa ¿maɓ cadjirua carea bio sopua beadida panɓeɓca? ¿Maɓ cadjirua o ɓara bārā umebemada āyā ɓadida panasidaeɓca?

³ Māra bārā ume ɓaēmīna crīchadeba bārā ume ābaa ɓaa. Maɓ carea bārā ume ɓa quīrāca maɓ cadjirua o ɓa ëberāra dadjirā Boro Jesu trāneba cawa osia.

⁴ Bārā ābaa dji jɓrebɓdade māra crīchadeba bārā ume ɓaya. Idjaba dadjirā Boro Jesuba ɓɓada bārāa diaya maɓ ëberāra jipa cawa odamārēã.

⁵ Idjira āyā ɓadida panɓa diauruba bia mīgabimārēã. Māwāra naɓ djaraba cadjirua o quīrīã ɓada igaraya. Idjaba Ācōrēba cawa oi ewaride idjira ēdrɓ edaya.

⁶ Ara bādjida dewararā cāyābara biara beada abadaa. Baribɓɓa māwā jaraira biē ɓaa. ¿Bārāba adua panɓca harina ēsābibari maārī ɓaba harinara jūma ēsābibarida? Ara maɓ quīrāca cadjirua maārī ɓaba jūmarāda ārībaria.

⁷ Maɓ bērā harina ēsābibari drōã āyā ɓatabueɓda quīrāca maɓ cadjirua o ɓara bārā tāēnabemada āyā ɓadada.* Māwā bārāra cadjirua neē beadia harina djiwiɗi ɓarataɓda ēsābari neē ɓa

* 5:7 Exodo 12:15.

quĩrãca. Bãrãra maã quĩrãca beaa, Critora dadjirã cadjirua carea beuda bẽrã. Idjira dadjirã êdrΛ edai carea beapedada oveja basía.†

8 Dadjirãba cadjiruadebema êdrΛpedadara quĩrãnebabada bẽrã crĩcha biaðeba, wãrãneba nĩbadida panΛa.‡ Mãwã nĩbaira paã êsãbari neẽ bΛ quĩrãca bΛa. Djãrã quĩrãma bΛðeba idjaba biẽ o bΛðeba waa nĩbadiẽ panΛa. Mãwã nĩbaira harina êsãbibari drõã quĩrãca bΛa.

9 Naẽna mãa cartade bΛsia bãrãra dji auðua bea ume ãbaa beadiẽ panΛda.

10 BaribΛrΛ maãba jaraẽ bΛa naã ãjũãnebema auðua bea ume, parata awua bea ume, ne drΛabada ume, idjaba jΛwaba oda ãcõrẽ êpẽbada ume beadiẽ panΛda. ãdjirã ume pana quĩrĩãnaẽbΛrΛ, naã ãjũãnebemada êdrΛeida panΛa.

11 ãtebΛrΛ mãa bãrã itea bΛsia bariduaba ara idjida djabaada aibΛrΛ, baribΛrΛ auðuada o nĩbaibΛrΛ, parata awua baibΛrΛ, jΛwaba oda ãcõrẽ êpẽ baibΛrΛ, sewaðeba djãrãda biẽ jara baibΛrΛ, beu nĩbaibΛrΛ, wa ne drΛa baibΛrΛ, maãgΛ ãberã ume ãbaa beadiẽ panΛda idjaba ãbaa ne codiẽ panΛda.

12-13 ãcõrẽ ãjãé beara cawa oi carea mãra bΛẽa. ãcõrẽbΛrΛ idji ãjãé beara cawa oya. BaribΛrΛ bãrã tãena beara bãrãba cawa odida panΛa. ãcõrẽ Bedeade bΛ bΛa: “Cadjirua o bΛra bãrã tãenabemada ãyã bΛðadua.”§

† 5:7 Exodo 12:3-13; Juaã 1:29. ‡ 5:8 *Dadjirãba cadjiruadebema êdrΛpedadara quĩrãnebabada.* Griego bedeade bΛ bΛa: “Ewari droma obada.” § 5:12-13 Deuteronomio 17:7.

6

Djabarāba ara ādji nēb̄ara cawa odidebema

¹ Bārā ijarab̄dade ¿cārē cārēã Ācōrē adua bea cawa obadamaa jarade wābada? ¿Biara b̄l̄ēca Ācōrē ēberārāba cawa odida?

² ¿Bārāba adua pan̄ca Jesu zeb̄ar̄de Ācōrē ēberārāba nāl̄ ējūāne beara cawa odida? Bārāba nāl̄ ējūāne beara cawa odi b̄ērā ¿sāwāērā nēb̄ara maārī quedeada poya cawa odaē?

³ ¿Adua pan̄ca dadjirāba bajānebema nezocarā sida cawa odida? Māwā b̄l̄ b̄ērā ¿nāl̄ ewaride nēb̄ara bārā tāēna beara poya cawa odaēca?

⁴ Bārāda ijarad̄ib̄ar̄, ¿cārē cārēã Ācōrē adua beamaa wābadaa cawa odamārēã*?

⁵ M̄la mālḡara jara b̄la bārā peradamārēã. ¿Bārā tāēna crīcha cawa b̄ara ni aba bida neēca djabarā ijara pan̄ara ibiabi carea?

⁶ Barib̄ar̄ djabada djaba ume ijarad̄apeda nāl̄ ējūānebema cawa obadarāmaa wābadaa. Māwā odira wārāda bio biē b̄la Ācōrē ĩjāé bea quīrāpita ijarabada b̄ērā.

⁷ Wārāda ĩcar̄ bārānebemada ijarabada b̄ērā un-ubi pan̄la jipa nībadacada. ¿Biara b̄l̄ēca b̄l̄ biē odara droaida cawa obadamaa edei cāyābara? ¿Biara b̄l̄ēca b̄la erob̄ara b̄l̄ djabaa idu dr̄abida cawa obadamaa edei cāyābara?

⁸ Barib̄ar̄ bārāba ēberārāra biē obadaa idjaba ne dr̄abadaa. Wārāda bio biē o pan̄la ara bārā djabarāda māwā obada b̄ērā.

* **6:4** Griego bedeadē māl̄ versículora ebuda b̄l̄ēca.

9-10 ¿Bārāba adua panΛca cadjirua obadara Ācōrē purude beadaēda? Ara bādjiduba cūrūgarānada. Auđua nībabadara, jΛwaba oda ācōrē epē beara, daunemabadara, umaquīrā wērā quīrāca beabadara, umaquīrāda abari umaquīrā ume beabadara, ne drΛabadara, parata awua beara, beu nībabadara, sewadeba djārā biē jarabadara, djārā cūrūgabada sida Ācōrē purude beadaēa.

11 ΛcΛrΛ bārāra naēna māwā beasia. BaribΛrΛ bārāba cadjirua opeđadara Ācōrēba sΛgΛsia, idji itea bia bΛsia, idjaba jipa unusia dadjirā Boro Jesucritodeba idjaba idji Jauredeba.

Djabarāba auđuada odiē panΛa

12 ΛcΛrΛba jarabadaa: “Crito iĵā bΛ bērā mĵa quīrīā bΛ quīrāca jūma oida bΛa.” BaribΛrΛ mĵa jaraya mĵa quīrīā bΛda jūma oida bΛmīna, jūma mĵa o quīrīā bΛba mĵra carebacaa. Maĵ bērā jūma mĵa o quīrīā bΛa iduaribiēa.

13 Idjaba ĀcΛrΛba jarabadaa: “Djicora dadji bi itea bΛa, idjaba dadji bira djico itea bΛa.” BaribΛrΛ mĵa jaraya māwā bΛmīna Ācōrēba umena jōbiya. Dadji cacuara bΛēa auđua o bamārēā, ātebΛrΛ dadjirā Boro Ācōrē itea bΛa. Idjaba dadjirā Boro Ācōrēra dadji cacua wagai carea bΛa.

14 Ācōrēba idji ΛbΛadeba dadjirā Boro Jesura beu bađada ĵrēbabisia. Ara maĵ quīrāca idji ΛbΛadeba dadjirā sida ĵrēbabiya.

15 ¿Bārāba adua panΛca bārā cacuara Critodeba? Māwāra ¿mĵa Critodeba wērā auđua ume bΛica? Wārāda māwā oira biē bΛa.

16 ¿Bārāba adua panΛca wērā auđua ume bΛra maĵ wērā ume cacua aba bΛ quīrāca bΛda? Ācōrē

Bedeade nãwã jara ðΛa: “Ãdjira cacua aþa ðΛ quĩrãca panania.”†

¹⁷ BaribΛrΛ dadjirã Boro Crito ume ãbaa ðΛra idji ume jaure aþa ðΛ quĩrãca panΛa.

¹⁸ Ni maãrĩ biða auðuua nĩbarãnadua. Dewara cadjiruada oibΛrΛ, maãgΛba dadji cacuara ãrĩéa. BaribΛrΛ auðuuada oibΛrΛ, dadji cacuada bié þeya.

¹⁹ ¿Bãrãba adua panΛca bãrã cacuara Ãcõrẽ Jaure deda? Ãcõrẽba idji Jaurera bãrã diasia. Idjira bãrã soðe ðΛa. Bãrãra ara bãrãneéa átebΛrΛ Ãcõrẽnea.

²⁰ Ãcõrẽba bãrãra nẽbΛa nẽdosia. Ãcõrẽne bãrã bãrã cacuade, jaurede biða quĩrãipa þeadaðua.‡

7

Quima edabadaþbema

¹ JããbeþΛrΛ bãrãba cartadeba iwidipedadada mΛa panuya. Wãrãda biara ðΛa umaquĩrãba wẽrã edaéða.*

² BaribΛrΛ bãrã tãéna auðuua obadara bara bãrã umaquĩrãba idji quimada erobaida ðΛa, idjaba wẽrãba idji quimada erobaida ðΛa.

³ Umaquĩrãda idji quima ume cãida ðΛa. Wẽrã siða idji quima ume cãida ðΛa.

⁴ Wẽrãra ara idji cacua djibariéa, átebΛrΛ dji quimadrΛ djibaria. Ara maã quĩrãca umaquĩrãra ara idji cacua djibariéa, átebΛrΛ idji quimadrΛ djibaria.

† **6:16** Genesi 2:24. ‡ **6:20** *Jaure*. Griego bedeade λcrΛ cartade maãra neéa. * **7:1** *Biara ðΛa umaquĩrãba wẽrã edaéða*. Griego bedeade nãwã þλ ðΛa: “Bia ðΛa umaquĩrãba wẽrã tãéða.”

5 Bārã cacuara bārã quimaa wāgarānada. BaribΛΓΛ bārāba ābaa cāinaēda bedea audibΛΓΛ, māvā pananira bia bΛa. BaribΛΓΛ dārã māvā pananiē panΛa idjaba ababe Ācōrēa iwididi carea māvā pananida panΛa. Māvānacarea wayacusa ābaa cāinida panΛa bārã cacuaba quīrīã bΛra droadaēne diauruba audua obirāmārēã.

6 Māa jaraya: bārāba māvā o quīrīã panΛbΛΓΛ, bia bΛa. BaribΛΓΛ māa ōgo obiēa.

7 Māmaarã jūmarāda mĭ quīrāca poya deu beadibara bia bacasia. BaribΛΓΛ Ācōrēba dadjiza diasia sāvā baida. Ācōrēba ĩcΛΓΛa dia bΛa poya deu beadamārēã. Idjaba ĩcΛΓΛa dia bΛa quima edadamārēã.

8 Māa deu bearāa, pēdrarāa biĭa jaraya: biara bΛa mĭ quīrāca quima neē beadida.

9 BaribΛΓΛ bārã cacuaba quīrīã bΛda poya droadaēbΛΓΛ, quima edadida panΛa. Bārã cacuaba quīrīã bΛdebemada jūmawāyã crīcha bai cāyābara biara bΛa quima edadida.

10 Quima bara bearāa māa naĭda jaraya. Naĭ beđeara māreēa, ātebΛΓΛ dadjirã Borodea.† Wērāba idji quimara amaiē bΛa.

11 BaribΛΓΛ idji quimara amaibΛΓΛ, dewara umaquīrāda edaiē bΛa. ĀtebΛΓΛ deu baida bΛa wa dji quima ume waya beđeaida bΛa. Abari quīrāca umaquīrāba idji quimara amaiē bΛa.

12 Waabema djabarāa māa naĭda jaraya. NaĭgΛra dadjirã Boro Jesuba jaradiadaēa: djababa wērã Jesu ĩjāē bΛda erobΛbΛΓΛ, idjaba māĭ

† 7:10 Luca 16:18.

wērãra idji ume ba quĩrã ðΛbΛΓΛ, mañ djababa idjira amaiẽ ðΛa.

13 Djabawērãba quima Jesu ãjãé ðΛda erobΛbΛΓΛ, idjaba mañ umaquĩrãba idjida ama quĩrãéðΛΓΛ, mañ djabawērãba idjira amaiẽ ðΛa.

14 Mañ umaquĩrã Jesu ãjãé ðΛra Ãcõrẽ itea besia idji quimaba ãjã ðΛ bẽrã. Abari quĩrãca wērã Jesu ãjãé ðΛra Ãcõrẽ itea besia idji quimaba ãjã ðΛ bẽrã. Mãwãëbara bãrã warrarãra Ãcõrẽ itea beadaẽ bacasia. BaribΛΓΛ djibarirãra Ãcõrẽ itea panΛ bẽrã ãdjirã sida Ãcõrẽ itea panΛa.

15 Jesu ãjãé ðΛba idji quimada ama quĩrã ðΛbΛΓΛ, amaida ðΛa. Mãwã djabada wa djabawērãda mĩa amaiẽ ðΛ leyðebemada êdrΛya. Ãcõrẽba dadjirãra necai beadamãrẽã trãsia.

16 Djabawērã, ðΛa adua ðΛa. Ãĩbẽrã ðΛ quimaba ðΛdeba Jesura ãjãisicada Ãcõrẽba êdrΛ edamãrẽã. Djaba, ðΛa biða adua ðΛa. Ãĩbẽrã ðΛ quimaba ðΛdeba Jesura ãjãisicada Ãcõrẽba êdrΛ edamãrẽã.

17-18 Ãcõrẽba dadjirã trãside ara dadji panana quĩrãca beadida panΛa. Cacula wẽãgo ðasibΛΓΛ ara mãwã ðaida ðΛa. Cacula wẽãgoé ðasibΛΓΛ ara mãwã ðaida ðΛa. Dadjirãza beadida panΛa dadjirã Boro Ãcõrẽba ðΛða quĩrãca. Mãra Ãcõrẽ ëberãrã beaza mãwã jaradia ðΛa.

19 Cacula wẽãgo ðaida biara ðΛëa. Cacula wẽãgoé ðai sida biara ðΛëa. Ãcõrẽba obi ðΛra ãjã o ðaida biara ðΛa.

20 Ãcõrẽba dadjirã trãside ara dadji panana quĩrãca beadida panΛa.

21 Ãcõrẽba ðΛ trãside nezocada ðasibΛΓΛ,

jūmawāyā sopua þarādua. BaribΛΓΛ bΛ nezoca þΛdebemada poya ēdrΛibΛΓΛ, māwā odua.

²² Nezoca Ācōrēba trĀnara dadjirā Boro Critoba cadjiruaðebemada ēdrΛ þΛsia idji itea ne o þamārēā. MaĀne nezocaē Ācōrēba trĀnara Crito nezocaa.

²³ Ācōrēba bārāra nēbΛa nēdosia. MaĀ carea djārā nezocada þearānada.

²⁴ Djabarā, Ācōrēba dadjirā trĀside ara dadji panana quīrāca þeaðida panΛa. MaĀne ara dadji panΛ quīrāca Ācōrē quīrāpita jipa nīþaðida panΛa.

²⁵ MaĀ awara quima waði edaðacadebemada mĀa jaraya. Dadjirā Boro Jesucritoba maĀgΛdebemada jaradiadaē bērā mĀa crīcha þΛda jaraya. Bārāba cawa panΛa dadjirā Boroba mĀra quīrā djuburiada bērā mĀa wārāda jarabarida.

²⁶ Nāwā jaraya: mĀmaarā naĀ ewaride bia mīga panΛ bērā dadji umaquīrā deu þeara ara dadji þΛ quīrāca þeaðida panΛa.

²⁷ BaribΛΓΛ quima eroþΛbΛΓΛ, bΛ quima amaida crīcharādua. Quima neē þΛbΛΓΛ, quima edaida crīcharādua.

²⁸ BaribΛΓΛ quima edaibΛΓΛ cadjiruaēa. Wērāda quima edaibΛΓΛ cadjiruaēa. BaribΛΓΛ quima edabΛΓΛra naĀ ējūāne bia mīga þaya. Bārā māwā bia mīga pananida mĀa quīrīāē þΛa.

²⁹ Djabarā, mĀa naĀgΛda jara quīrīā þΛa: naĀ ewarira jōþoþoa. MaĀ carea djabarā quima eroþeaba ādjia Ācōrē ēpē panΛra igaradiē panΛa ādji quima ume þeaði carea. ĀtebΛΓΛ quima neē þΛba ēpēida þΛ quīrāca ēpēnida panΛa.

³⁰ Ara maĀ quīrāca djabarā sopua þeara sopuaē

ɸΛ quĩrãca ɸeadida panΛa Ācõrẽda bio ěpẽni carea. ɸΛsrida ɸeara ɸΛsridaẽ ɸΛ quĩrãca ɸeadida panΛa. Ne nẽdodaba idjia nẽdodara ewariza erobaida crĩcha ɸaiẽ ɸΛa.

³¹ Naλ ějũã dadjia unu panΛra jũma jõboɸo ɸẽrã ne bara ɸeaba ne neẽ ɸΛ quĩrãca crĩcha ɸeadida panΛa.

³² Mλa quĩrĩã ɸΛa ɸãrãba naλ ějũãnebemada jũmawãyã crĩchadaẽda. Umaquĩrã quima neẽ ɸΛba biara crĩcha ɸabaria dadjirã Boroba quĩrĩã ɸΛda oi carea. Dadjirã Borora ɸΛsridabi quĩrĩã ɸΛa.

³³ BaribΛrΛ umaquĩrã quima erobΛba naλ ějũãne idji quima bia erobaida biara crĩcha ɸabaria. Idji quimada ɸΛsridabi quĩrĩã ɸΛa.

³⁴ Mãwã quima bara ɸΛba crĩchada umé erobabaria.‡ Abari quĩrãca wẽrã quima erobΛba naλ ějũãne idji quima bia erobaida biara crĩcha ɸabaria. Idji quimada ɸΛsridabi quĩrĩã ɸΛa. BaribΛrΛ wẽrã quima neẽ ɸΛba dadjirã Borobebemada biara crĩcha ɸabaria. Naλ cacuaẽ, jaurede biɸa idji itea bia ɸa quĩrĩã ɸΛa.

³⁵ MaλgΛra mλa jaraẽ ɸΛa ɸãrãba quĩrĩã panΛ quĩrãca ɸearãnamãrẽã ãtebΛrΛ bia ɸeadamãrẽã. Mλa ababe quĩrĩã ɸΛa ɸãrãra quĩrãipa ɸeadida idjaba jũma ɸãrã sodeba dadjirã Boroba quĩrĩã ɸΛda odida.

³⁶ Abaλ djabada awẽrã djora ume dji edadi carea bedeã bia panΛbΛrΛ, dji edadi naẽna poya droaẽda crĩchaibΛrΛ idjaba isabe eda quĩrĩãibΛrΛ, edaida ɸΛa. Maλra cadjiruaẽa.

‡ **7:34** *Crĩchada umé erobabaria.* Griego bedeade λcΛrΛ cartade maλra neẽa.

37 BaribΛrΛ djabada dji edadi carea bedea bΛdacarea mañ wērãra edaēda idji soðeba wãrãda crĩcha bΛbΛrΛ idjaba idji cacuaba quĩrĩã bΛra poya droaibΛrΛ, bia bΛa mañ wērãra edaēda.

38 Wãrãda quima edabΛrΛba bia o bΛa. BaribΛrΛ mãmaarã quima edaēba biara o bΛa.Š

39 Djabawērã quima bara bΛra dji quima zocai bΛmisa idji ume baida bΛa. BaribΛrΛ dji quimara beuibΛrΛ, dewara umaquĩrãda eda quĩrĩãibΛrΛ, edaida bΛa. BaribΛrΛ ababe dadjirã Boro Jesucrito ïjã bΛdrΛ edaida bΛa.

40 Mãa crĩcha bΛa idjira quima edaēbΛrΛ bΛsrídaara baida. Mãmaarã Ācõrẽ Jaureba mãwã crĩchabi bΛda.

8

JΛwaba oða ãcõrẽa djico diadadebema

1 Idjaba jΛwaba oða ãcõrẽa djico diadadebemada mãa jaraya. Dadjirãba cawa panΛa jũmarãda crĩcha cawa panΛda. Mãwãmĩna crĩcha cawaaba dadjira djãrã cãyãbara biara bΛda crĩchabibaria. BaribΛrΛ quĩrĩãba djãrãra carebabaria.

2 AbaΛba bio cawa bΛda crĩcha bΛbΛrΛ, wadibida adua bΛa idjia cawaida bΛ quĩrãca.

Š 7:38 Griego bedeade versículo 36-38 ebuda bΛãa. Idjaba nañ quĩrãca traducida bΛa:

36 BaribΛrΛ djababa idji cau awērã djorada quima diaē bΛðeba biē o bΛda crĩcha bΛ

3 BaribΛΓΛ abΛba Ācōrēda quĩrĩã ÞΛbΛΓΛ, Ācōrēba idjira cawa ÞΛ.*

4 Mañ bēřã jΛwaba oda ācōrēa djico diada cobadaðebemada mĭa jaraya. Dadjirãba cawa panΛa jΛwaba oda ācōrēra wãrãēda. Idjaba cawa panΛa wãrã Ācōrēra ababΛΓΛ ÞΛda.

5 Bajãne, nañ ējũãne biða ēberãrãba ācōrē abadara baraa. Wãrãda maġΓãra idjaba ēberãrãba ādji boro abada siða zocãrã baraa.

6 BaribΛΓΛ dadjirãmaarã Ācōrēra ababΛΓΛ ÞΛa. Idjira dadjirã Zezaa. IdjiabΛΓΛ ne jũmada osia. Dadjirãra idji itea zocai panΛa. Idjaba dadjirã Boro Jesucitora ababΛΓΛ ÞΛa. Idjideba Ācōrēba ne jũmada osia. Idjideba dadjirãra zocai panΛa.

7 BaribΛΓΛ ĭcΛrΛba maġΓara cawadaē panΛa. ΛcΛrΛ djabarãba waðibiða crĩcha panΛa jΛwaba oda ācōrē ādjia naēna ēpē pananara zocai þeada. Mañ bēřã jΛwaba oda ācōrēa djico diadada cosidara crĩchabadaa jΛwaba oda ācōrēra wayacusa ēpēÞadada. Wãrã beðeada bio adua panΛ bēřã mañ djico co panΛneba crĩchabadaa Ācōrē quĩrãpita biē paneÞadada.

8 BaribΛΓΛ djicoba dadjirãra Ācōrē quĩrãpita bia ÞΛcaa. Mañ bēřã dadjia co panΛneba, coðaē panΛneba biða Ācōrē quĩrãpita biara þeadaēa.

9 Wãrãda dadjia co quĩrĩã panΛra coðida panΛa. BaribΛΓΛ quĩrãcuita þeaðdua bãrãba co panΛneba djaba bio adua ÞΛra cadjiruade þaerãmãrēã.

10 Ne jũma coida ÞΛ cawa ÞΛ djabada jΛwaba oda ācōrē dede eda ne co chũmeibΛΓΛ, mañne ne

* 8:3 Griego beðeade mañ versículora ebuda ÞΛēa.

jũma coida bΛ adua bΛba idjira mama chũmΛda unuibΛrΛ, idjia biða jΛwaba oda ãcõrẽa djico diadara coida crĩchaya. BaribΛrΛ jΛwaba oda ãcõrẽa ãpẽbΛrΛda crĩcha bΛ bẽrã idjima cadjiruada o bΛa.

¹¹ Mãwã ne jũma coida bΛ cawa bΛba dji bio adua bΛ djabara cadjiruade bæbiya. BaribΛrΛ quĩrãnebadua Critora beusida mã adua bΛ djaba carea.

¹² Bãrãba mã adua bæa djabarã cadjiruade bæbibΛdade Crito quĩrãpita cadjiruada o panΛa.

¹³ Mã carea mã co bΛdeba mã djabada cadjiruade bæbibΛrΛ, waa coẽa.

9

Jaradia bΛbari Pauloba edaca bada

¹ ¿Mãdjia o quĩrã bΛ quĩrãca ocara bΛca? ¿Mãra Jesucritoba diabuedaẽca? ¿Mãa biða dadjirã Boro Jesura unusiẽca?* ¿Bãrãba mãneba dadjirã Borora ãjãsideca?

² ΛcΛrΛ djabarãba mãra Jesucritoba diabuedada crĩchadaẽ panΛmĩna bãrãba cawaẽdida panΛa mãra wãrãda idjia diabuedada mãwã bΛda. Mãa jara-diadadeba bãrãba dadjirã Boroda ãjãside bãrã mãgΛra ebuda bΛa.

³ Mã biẽ jarabadarãa mãa naãgΛda iwidiya:

⁴ ¿mãa jaradia bΛbari ne coi carea edaiẽ bΛca? ¿Doi carea biða edaiẽ bΛca?

⁵ Waabema Jesuba diabuedarãda, dadjirã Boro Jesu djabarãda, Pedro sida ãdji quima ume ãbaa nĩbabadaa.† Ara ãdjirã quĩrãca ¿mãra Jesu ãjã bΛ

* **9:1** Hecho 9:3-7. † **9:5** Pedro. Griego bedeadẽ bΛ bΛa “Cepa.”

wěřã ume dji edapeda mã ume ãbaa eronĩbaiẽ
bãca?

⁶ Bernabeba, mã bida ãcõrẽ bedea jaradia
nĩnane dewara traju sida obadaa ne eropanani
carea. Baribãrã çwaabemarã quĩrãca daiba jaradia
panãneba ne edaðida panãca?

⁷ çSordaora ara idji parataba djõne wãbarica? çUva
uda erobãba idji uvara jõcaca? çOveja wagabariba
oveja jubara docaca?

⁸ çJũma maãgãra ababe mãdji crĩchadeba jara
bãca? çãcõrẽba Moisea diada leyba abari quĩrãca
jaracaca?

⁹ Mã leyde nãwã bã bã: “Bã pacaa ne
cãradãgabi bãde idji itera jãrãdua.”† ãcõrẽba
mã bedea jaraside çababe pacadebemada crĩcha
basica?

¹⁰ çDadjirãnebema sida crĩcha básiẽca? Wãrãda
dadjirã careabãrã ãcõrẽba mã leyra diasia. Ëjũã
o bãra, dji ewa bã sida trajabadaa mãneba ne
erobeadida cawa panã bẽrã.

¹¹ Ara mã quĩrãca daiba bãrã ãcõrẽ bedeara
jaradiasida bẽrã çbia bãca daiba bãrãneba ne
edadida?

¹² Dewararãba bãrãneba ne edadida panãbãrã,
daiba ãdjirã cãyãbara biara ne edadida panã.

Mãwãmĩna ne iwididacaa. ãtebãrã jũma droa
panã eberãrãba bedea bia Critodebemada biẽ
crĩcharãnamãrẽã.

¹³ Bãrãba cawa panã ãcõrẽ de dromane tra-
jabadarãba ãdjia o panãneba codira edabadada.

† 9:9 Deuteronomio 25:4.

Animarã babue diabadarãba mañ djaraðebemada edabadaa codi carea.

¹⁴ Abari quĩrãca dadjirã Boro Jesuba jarasia bedea bia idjidebema jaradia nĩnaba mañneba codira edaðida panΛda.Š

¹⁵ Mãwãmĩna mĩa edacaa. Idjaba mañgΛðebemada nañ cartade ðΛé ðΛa bãrãba ne diadamãrẽã. Mĩa jaradia ðΛbari ne edaca bãrã ðΛsrida ðΛa. Mĩa quĩrĩãéa ni abaΛba ne dia ðΛðeba mañ ðΛsridara jõbida. Mãmãarã bãrãneba ne edai cãyãbara beuida biara ðΛa.

¹⁶ Mĩa bedea bia Critoðebemada jaradia ðΛmĩna mĩra dji dromaana acaa, ãcõrẽbΛrΛ jaradiabi ðΛ bãrã. Wãrãda bedea bia Critoðebemada jara-diaébΛrΛ, mĩra mĩã djuburi beya.

¹⁷ Mãdjiareba jaradia ðaibΛrΛ, ne edaida ðΛa. BaribΛrΛ mãdjiareba jaradiaé ðΛa. ãcõrẽbΛrΛ mĩra ðΛsia jaradia ðamãrẽã. Mañ bãrã mĩa jara-dia ðaida ðΛa.

¹⁸ Mãwãra çmĩa jaradia ðΛbari cãrẽda edai? Ne edaéa. Ababe ðΛsrida ðaya ne iwidiéne bedea bia Critoðebemada jaradia ðΛ bãrã. Mĩa jaradia ðΛbari ne edaida ðΛmĩna iwidiéca.

¹⁹ Mĩra djãrã nezocaémĩna ara mãdjida jũmarã nezocada ðesia zocãrãba mĩneba Jesucritoda ïjãnamãrẽã.

²⁰ Mĩra judiorã tãena ðΛðe judiorã quĩrãca ðabaria mĩneba Jesucritoda ïjãnamãrẽã. ãcõrẽba Moisea diaða leyðeba ðea tãena ðΛðe mĩra mañ leyðeba ðΛémĩna mañneba ðΛ quĩrãca ðabaria.

Š 9:14 Mateo 10:10.

Māwā ḅabaria ādjirāba m̄neba Jesucritoda ĩjānamārēã.

²¹ Idjaba Ācōrēba Moisea diada ley adua ḅea tāēna ḅade m̄ra ādjirā quĩrāca ḅabaria m̄neba Jesucritoda ĩjānamārēã. Baribara m̄a Ācōrē leyra igaraca. Jūma Critoba obi ḅara ēpēbaria.

²² M̄ra djabarā wārā bedeā mācua adua ḅea tāēna ḅade ādjirā quĩrāca ḅabaria m̄neba Jesucritodebemada biara cawadamārēã. M̄ wābaraza ēberārā tāēna ḅade ādjirā quĩrāca ḅabaria m̄neba ācāra Critoda ĩjānapeda cadjiruadebemada ēdradamārēã.

²³ M̄a jūma mañ quĩrāca obaria bedeā bia Critodebemada cawabi carea. Māwā m̄a biada Ācōrēneba ne biada edaya.

²⁴ Bārāba cawa panā ēberāra pirabadada caida jĩrũ mēsārara ḅa cawaya. Mañne zocārā pirabadamīna ababe dji naārā jūēnabara ne edabaria. Bārā sida isabe pirabada quĩrāca jūma bia odadua Ācōrēba diai jaradada edadi carea.

²⁵ Jemenebadarāba ādji cacuara quĩrācuita wagabadaa zarea ḅedi carea. Māwā obadaa dewararā cāyābara biara jemenenapeda borobarida edadi carea. Mañ borobarira isabe ārībaria. Baribara dadjirāba ne jūmada bia obadaa Ācōrēba diai jarada ārīcada edadi carea.

²⁶ Mañ bērā ēberā baridua pira wābara quĩrāca m̄a oca. Idjaba ēberā djō ḅade baridua djōbari quĩrāca oca.

²⁷ Ātebara m̄ cacua zarea o ḅa quĩrāca idjaba m̄ cacuaba o ama ḅada obi ḅa quĩrāca jūma o ḅa Ācōrēba diai jaradara edai carea. Māwā oēbara,

m̄la ēberārāa jaradia bađamīna m̄labar̄la Ācōrēba diai jaradara poya edaēa.

10

Jawaba oda ācōrēra igaradida panla

¹ Djabarā, m̄la quīrīā b̄la bārēba Moise ewaride m̄wānada quīrādoadaēda. Mañ ewaride jūma dadji drōāenabemarā Moise ume nībapedadara Ācōrēba diabueda j̄rārā edre nībasidaa idjaba Pusa Purruđe chāsidaa.*

² Mañ pusade, j̄rārā edre bida jūma ādjirāra Moise ume ābaa panasida bērā Moise tr̄neba borocuepedada quīrāca panasidaa.

³ Idjaba jūmarāba abari djico Ācōrēba bajāneba diabuedada cobadjidaa.†

⁴ Jūmarāba abari baido Ācōrēba mōgaradeba we-abidada dobadjidaa.‡ Mañ mōgarara Critoda m̄wā b̄asia, ādjirā w̄abadaza Critora jauredeba ādjirā ume bada bērā.

⁵ Baribar̄la Ācōrēba zocārāda biē unusia ādjia o panana carea. Mañ bērā ējūā pōāsa ewaraga b̄lde quinisidaa.

⁶ Mañ ewaride m̄wānaba dadjirāa cawabi b̄la ne cadjiruara awuadiē panl̄da ādjirāba awuapedada quīrāca.

⁷ Jawaba oda ācōrēra ēpērānadia ḷcar̄la ādjirāba ēpēpedada quīrāca.§ Ācōrē Bedeade ādjirānebemada n̄wā b̄l b̄la: “Ēberārāa chūpanenapeđa b̄srida ābaa ne co duanasidaa

* **10:1** Numero 10:34; Exodo 14:1-31. † **10:3** Exodo 16:4,35.

‡ **10:4** Exodo 17:6; Numero 20:11. § **10:7** Exodo 32:1-35.

idjaba itua do duanasidaa. Māwānacarea pirabaridapeda ādji cacuaba o quĩrĩa ħara o duanesidaa.”*

⁸ Dadjirāba auđuada odiē panΛa λcΛrΛ ādjirāba opeɔada quĩrĩa. Ādjia māwā o panΛ carea ewari abaΛde veintitres mil quinisidaa.†

⁹ Idjaba Ācōrēba sāvā oi cawaya dadjirāba biē odiē panΛa λcΛrΛ ādjirāba opeɔada quĩrĩa. Maλ carea ādjirāra damaba zocārā cácuapeda quinisidaa.‡

¹⁰ Idjaba sobiē panΛneba Ācōrēnebemada biē bedearānada λcΛrΛ ādjirāba opeɔada quĩrĩa. Maλ carea bajānebema nezoca dadji quinibibariba ādjirāra zocārā quinibisia.§

¹¹ Jūma ādjirā māwānaba unubi ħa sāvā Ācōrēba cadjiruara cawa obarida. MaλgΛra Ācōrē Bedeade ħā ħa dadjirā naλ jĩrūarebema ewaride ħearāba abari quĩrĩa orānamārēā.

¹² Maλ bērā abaΛba bio ĩjā ħada crĩcha ħΛbΛrΛ, ara iduba quĩrĩcuĩta ħaida ħa cadjiruade ħae amaaba.

¹³ Dadji cadjiruade ħaebida ħΛ crĩchada bārāmaa zebaria jūmarāmaa zebari quĩrĩa. BaribΛrΛ Ācōrēra bedea aba ħa. Maλ crĩchara poya droadaēbΛrΛ, idjia idu jūmawāyā zebiēa. Idjaba maλ crĩcha zebΛrΛde Ācōrēba carebaya droadapeda ēdrΛdamārēā.

¹⁴ Maλ carea mλ djabarā, jΛwaba oɔa ācōrēra igaradada.

* **10:7** Exodo 32:6. † **10:8** Numero 25:1-9. ‡ **10:9** Numero 21:4-9. § **10:10** Numero 16:41-50.

15 M̃a b̃r̃ãa bedebab̃ra cr̃cha cawa bearaã bedebab̃ra quĩr̃ca. Bio cr̃chadadua m̃a jara b̃ra w̃r̃ã cawaya.

16 Crito quĩr̃nebađi carea cobadara co pañne dadjir̃ba uva ba tazade b̃ra carea Ācõr̃ea bia b̃ada adapeda dobadaa. Mañ dobadae unubibadaa dadjir̃ara Crito oadeba idji ume ābaa pañda. Idjaba pañ cõr̃acuada cobadae unubibadaa Crito nañ djarade bia mĩgadadeba dadjir̃ara idji ume ābaa pañda.

17 Dadjir̃ba pañ aba b̃ada zoc̃r̃ã cõr̃acuapeda cobadaa. Ara mañ quĩr̃ca dadjir̃ara zoc̃r̃ã pañm̃ina cacua aba b̃ra quĩr̃ca paña.

18 Israeler̃ba obadadebemada cr̃chadadua. Ādjir̃ba animar̃ã Ācõr̃ea babue diabadae mañ djaradebemada cobadaa. Mañ cobadae unubibadaa Ācõr̃era ěp̃e pañda. (Ara mañ quĩr̃ca abab̃a j̃waba oda ācõr̃ea nedjara diadadebemada coib̃ra, unubiya mañ j̃waba oda ācõr̃era ěp̃e b̃ada.)

19 Barib̃ra m̃a jaraē b̃ra j̃waba oda ācõr̃era w̃r̃ã arada. J̃waba oda ācõr̃ea nedjara diadara ara j̃w̃bema djara quĩr̃ca b̃ra.

20 M̃aw̃m̃ina Ācõr̃e adua beaba nedjarada ādji j̃waba oda ācõr̃ea diabadae w̃r̃ãda jair̃ã dia paña. Ācõr̃ea dia pañãa. B̃r̃ãba mañ djarara codib̃ra, unubid̃a jaida ěp̃e pañda. Mañg̃ra m̃a quĩr̃ãã.

21 Jaidã diada tazade b̃ada b̃r̃ãba dodib̃ra, Jesucrito oa quĩr̃nebađi careabema tazade b̃ada dodie paña. Jaidã djico diadada b̃r̃ãba codib̃ra, dadjir̃ã Boro quĩr̃nebađi careabema cobadara codie

panΛa.

²² Māwā odibΛΓΛ ¿dadjirā Borora quĩrũbidaēca? ¿Dadjirāra idji cāyābara ΛbΛara panΛca?

Jũma ođadua djabarāba bia crĩchadamārēã

²³ ΛcΛΓΛba jara panΛa dadjia o quĩrĩã bΛra jũma oida bΛda. BaribΛΓΛ mĀa jaraya: ne jũma oida bΛmĩna jũma dadjia o quĩrĩã bΛba dadjira carebaca. Wārāda jũma dadjia o quĩrĩã bΛra oida bΛmĩna jũma maġgΛba djabarāra carebaca.

²⁴ Ni abΛΛba ara idji bia baira jΛΓΛ baiē bΛa, ātebΛΓΛ dewararāda bia bēadamārēã jΛΓΛ baida bΛa.

²⁵ Nedjara nēdobuebadama nēdođada cođida panΛa. BaribΛΓΛ bārā crĩcha ārĩna amaaba iwidirānadia maġ nedjarara jΛwaba ođa ācōrēa diađa basi cawaya.

²⁶ Naġ ējũāra, ne jũma naġ ējũāne nũmΛ siđa dadjirā Boro Ācōrēba osia. Maġ bēra ne jũmada cođida panΛa.

²⁷ Jesu ĩjāē bΛba bΛda ne comārēã edoibΛΓΛ, maġne wā quĩrĩãibΛΓΛ, wādua. Idjia diabΛrΛra cođua. BΛ crĩcha ārĩ amaaba iwidirādua maġ djicora jΛwaba ođa ācōrēa diađa basi cawaya.

²⁸ BaribΛΓΛ abΛΛba nedjarara jΛwaba ođa ācōrēa diađaađa aibΛΓΛ, corādua idji crĩcha ārĩ amaaba.*

²⁹ MĀa jaraē bΛa bārāmaarā maġ djicora cocara panΛda. BaribΛΓΛ dewaraba māwā crĩcha bΛbΛrΛ, idji crĩchara ārĩya.

* **10:28** Griego bedeađe ĩcΛΓΛ cartade idjaba naġ siđa bΛ bΛa: “Naġ ējũāra, ne jũma naġ ējũāne nũmΛ siđa dadjirā Boro Ācōrēba osia.”

Abaaba nãwã crĩchaisicada: “Mãa o quĩrĩã ðada obarude ababa biẽ crĩchaibarã, ¿maãgara ocara ðaca? ¿Mãa o quĩrĩã ða quĩrĩaca oida ðãẽca?”

³⁰ Mãa cobara carea Æcõrẽa bia ðada aibarã, ¿cãrẽ cãrẽã dewaraba mãda biẽ jaraida ða? Biẽ jaraiẽ ða.”

³¹ Baribarã mã jaraya: bãrã ne co panane, ne o panane biða jũma oðadua ëberãrãba Æcõrẽda bia jaradamãrẽã.

³² Bãrãba ne o pananeba judiorãra, judiorãera, Æcõrẽ ëberãrã sida cadjiruade bæbirãnadua.

³³ Ara maã quĩrĩaca mã o ðãdeba jũmarãa bia crĩchabi quĩrĩã ða. Ababe mãdjidrã bia bai carea jarãcaa, ãtebarã ëberãrã zocãrã bia ðadamãrẽã jarãbaria. Mãwã mã o ðãdeba ãdjirãba Critora ãjãnia Æcõrẽba ëdra edamãrẽã.

11

¹ Mãra Crito nĩbaða quĩrĩaca nĩbabari bãrã mã quĩrĩaca nĩbaðadua.

Djabawẽrãrã boro ãnẽbaribadadebema

² Djabarã, ewariza mãra quĩrãneba panã bãrã idjaba mã jaradiaðara ëpẽ panã bãrã bãrãra bia jaraya.

³ Mã quĩrĩã ða bãrãba cawaðida Critora umaquĩrã Boroda, umaquĩrãra dji wẽrã boroda, idjaba Æcõrẽra Crito Boroda.

⁴ Djabarã ãbaa dji jãre panane umaquĩrãda boro ãnẽbaripeða Æcõrẽa iwidibarã wa Æcõrẽneba bedeabarã, idji Boro Critora wayaẽ ðada unubi ða.

5 BaribΛΓΛ wērāba Ācōrēa iwidi bΛde wa Ācōrēneba bedea bΛde boro ānēbariēbΛΓΛ, idji quimara wayaē bΛda unubi bΛa. Māwā o bΛra borobichia tΛ bΛ quĩrāca bΛa.

6 Wērāda boro ānēbari quĩrĩāébΛΓΛ, borobichia tΛida bΛa. BaribΛΓΛ borobichia tΛsira peraida bΛ bēřā boro ānēbarida bΛa.

7 Djabarā ābaa dji jΛre panΛne umaquĩrārāda boro ānēbaridiē panΛa Ācōrēba ara idji quĩrāca oda bēřā idjaba umaquĩrārāba Ācōrēra ādji boroda unubi panΛ bēřā. BaribΛΓΛ wērārāba unubi panΛa umaquĩrāra ādji boroda.

8 Ācōrēba umaquĩrāra wērāneba oē basía, ātebΛΓΛ wērāra umaquĩrāneba osia.

9 Idjaba umaquĩrāra oē basía wērā carebamārēā, ātebΛΓΛ wērāda osia umaquĩrā carebamārēā.

10 Maļ carea djabarā ābaa dji jΛre panΛne wērāba idji borora ānēbarida bΛa unubi carea dji quimara idji boroda. Māwā oida bΛa bajānebema nezocarāba bia ununamārēā.

11 BaribΛΓΛ Jesucrito ĩjā bea bēřā wērāba idji quimada carebaida bΛa idjaba umaquĩrāba idji quimada carebaida bΛa.

12 Naārābema wērāda umaquĩrāneba zesia. MamaΛba łtaa umaquĩrāra wērāba tobaria. BaribΛΓΛ wārāda jūmaena Ācōrēneba ze panΛa.

13 Bārāmaarā, ķbia bΛca wērāba boro ānēbariēne Ācōrēa iwidida? Bio crīchadadua bia bΛ cawaya.

14 Ara dadji beadeba cawa panΛa umaquĩrāba buđa ureabisira peraida bΛda.

15 BaribΛΓΛ wērā buđa urea bΛra bia unubadaa. Ācōrēba wērāa budara diasia boro ānēbarimārēā.

16 Bariduada maãgla carea caicaya beibarla, mla naãda idjia jaraya: daiba, Acõrẽ eberãrã bida awara oãcaaa.

Crito quĩrãnebaði carea cobada djabarãba ãi opeðada

17 Naã balarade mla bãrãra poya bia jaraẽa. Bãrã ãbaa dji jarebade quĩrãipa oãcaaa. Bia panani cãyãbara biẽ panebadaa.

18 Naãrã jaraya mla ùrĩ blda bãrãra ãbaa dji jare duanane crĩcha awara awara duanabarida. Maã bedeara jũma wãrãẽ sida mla ãjãbaria.

19 Wãrãda bãrãra crĩcha awara awara duananeba ebuða baya cairãdra Acõrẽba bia unu blda.

20 Bãrã ãbaa dji jare duanane Crito quĩrãnebaði carea cobadara quĩrãipa coãcaaa. Acõrẽmaa maã co panara wãrã araẽa.

21 Jũmarã jũẽni naẽna bãdjiza enepedadara cobadaa. Maãne ãcãrãra jarra duanebaria idjaba ãcãrãra beu duanebaria.

22 ¿Bãrãra de neẽ beaca mama ne codi carea? ¿Bãrãba Acõrẽ eberãrãra igara panãca? ¿Maãba dji ne neẽ quedeara perabi panãca? ¿Mla cãrẽda jarai? ¿Maãgla carea mla bãrãra bia jaraica? Maã carea bia jaraẽa.

Crito quĩrãnebaði carea cobada

23 Mla bãrãra jaradiadara dadjirã Boro Jesudeba cawasia. Maãgara nãwã bla: diamasi dadjirã Boro Jesu jidabi naẽna idji jlwade paãda edasia.

24 Acõrẽa bia blda apeða cõrãcuablarade jarasia: “Edaðadua. Coðadua.* Naãra mã cacuaa, bãrã

* **11:24** *Edaðadua. Coðadua.* Griego bedeadẽ ãcãrã cartade maãra neẽa.

carea diabara. Mā quĩrãnebađi carea ara naĩ quĩrãca o pananadua.”

25 Ara maĩ quĩrãca ne copedadacarea tazara idji jawade edapeđa jarasia: “Naĩ tazade b̄ara mā oaa. Mā oadeba Ācõrẽba b̄arã ume bedea djiwidida b̄abara. Naĩ dobdaza mā quĩrãnebađi carea dodadua.”

26 Dadjirã Boro Jesu zebaramisa maĩ paĩ cobdaza idjaba maĩ tazade b̄a dobdaza b̄arãba idji beudadebemada jara panla.

27 Maĩ carea bariduaba dadjirã Boro wayaẽ maĩ paĩda coibara, maĩ tazade b̄ada doibara, cadjiru-ada o b̄a. Dadjirã Boro cacuara, oa sida siriẽ b̄ada crĩcha b̄a.

28 Maĩ paĩ coi naẽna, maĩ tazade b̄a doi naẽna dadjiza bio ac̄lida b̄a wãrãda dadjirã Boro waya b̄a cawaya.

29 Dadjirã Boro Jesu cacua wayaẽ b̄aba maĩ paĩda coibara, maĩ tazade b̄ada doibara, Ācõrẽba cawa oya.†

30 Maĩ carea zocãrã b̄arãra cacua biẽ beaa, cacua norrabari beaa, idjaba ĩc̄ara beusidaa.

31 Baribara ara dadjiza bio quĩrãcuita ac̄lida panla jipa o panla cawaya. Mãwãra Ācõrẽba cawa oẽa.

32 Dadjirã Boroba ubaria jipa nĩbadamãrẽã. Mãwã dadjirãra naĩ eĩũãne bea ume biẽ b̄ã.

33 Maĩ bẽrã mā djabarã, dadjirã Boro quĩrãnebađi carea cobadara obdade jũmarãda jããnada ābaa codi carea.

† 11:29 Ac̄lida crĩchabadaa Pauloba “Jesu cacua wayaẽ b̄a” aside jara basida “Jesu eberãrã wayaẽ b̄a.”

³⁴ Abaada jarra balar idji diguida ne coida bla. Mawã abaa dji jarebidade Acõrëba bãrãra cawa oëa bië o pan carea. Mla wadi jaradiaida bara jãmaa wãbãrãde jũma jaradiaya.

12

Acõrë Jaureba obi bãdebema

¹ Djabarã, mla quĩrã bla Acõrë Jaureba obi bãdebemada bãrãba bio cawadida.

² Bãrãba cawa panã Acõrë adua beaside baridua carea ãi crichabadjidada. Maã bërã jãwaba oda acõrë beada ëpëbadjidaa. Maãra zocai beaë bërã bedeadaca.

³ Maã carea mla quĩrã bla bãrãba naãda cawadida: Acõrë Jauredeba beëa bãba Jesura bië bãada acaa. Idjaba Acõrë Jauredeba beëaë bãba Jesura jũmarã Boroada acaa.

⁴ Acõrë Jaure aba bãba dadjirãa dia bla ne quĩrãtanoa odamãrëã.

⁵ Dadjirã Boro aba bã itea ne quĩrãtanoa obadaa.

⁶ Acõrë aba bãba dadjirãa ne quĩrãtanoa obi bla. Idjiabalar dadjirãneba maãra jũma obaria.

⁷ Acõrë Jaureba dadjirãza ne obibaria djabarã jũmarãda carebadamãrëã.

⁸ Acõrë Jaureba ãcãrãa dia bla idji necawaëbeba poya beëadamãrëã. Abari Acõrë Jaureba ãcãrãa dia bla idjiëbeba cawapeadada poya jaradiadamãrëã.

⁹ Abari Acõrë Jaureba ãcãrãa dia bla poya bio ãjã pananamãrëã. Idjaba abari Acõrë Jaureba ãcãrãa dia bla cacua bië beara poya biabiëdamãrëã.

10 Idjaba Ācōrē Jaureba ḷcαrλα dia ḅḷa ne unacada poya oḁamārēā. ḷcαrλα dia ḅḷa poya Ācōrēneba beḁeḁamārēā. ḷcαrλα dia ḅḷa poya cawaḁamārēā abaḷba Ācōrē Jaureḁeba beḁeḁa ḅḷda wa jaiḁeba beḁeḁa ḅḷda. Idjaba ḷcαrλα dia ḅḷa quīrātanoa dadjia ūrīnaca beḁeḁe beḁeḁamārēā. Idjaba ḷcαrλα dia ḅḷa dadjia ūrīnaca beḁeḁe jaradara cawa jaradāmārēā.

11 Abari Ācōrē Jaureba jūma maḷra obi ḅḷa. Idjia dadjirāza obi ḅḷa idjia quīrīā ḅḷ quīrāca.

12 Dadji cacuara aba ḅḷa. Baribḷrḷ dadji cacuade ne jūmada eropanḷa. Critora idji ījā ḅea ume ara maḷ quīrāca panḷa.

13 ḷcαrḷ dadjirāra judiorāa, ḷcαrḷra judiorāēa, ḷcαrḷra nezocarāa, ḷcαrḷra nezocarāēa. Baribḷrḷ abari Ācōrē Jaureba dadjirā jūmarāda cacua abaḷḁe ḅḷsia.* Jūma dadjirāba abari Ācōrē Jaureda edasidaa.

14 Dadji cacuade ne jūmada eropanḷa. Baribḷrḷ dadji cacuade beara abarica ḅeaēa.

15 Dadji jīrūba jaraibḷrḷ: “Mḷra jḷwaē bērā naḷ cacuadebemaēa,” maḷba ḁwārāda dadji cacuadebemaēca?

16 Idjaba cḷwḷrḷba jaraibḷrḷ: “Mḷra dauē bērā naḷ cacuadebemaēa,” maḷba ḁwārāda dadji cacuadebemaēca?

17 Dadji cacuade ababe dauda ḅḷbara ḁcārēba ūrīcasi? Dadji cacuade ababe cḷwḷrḷda ḅḷbara ḁcārēba ḷcasi?

* **12:13** *ḅḷsia*. Griego beḁeḁe ḅḷ ḅḷa “borocuesia.” Naḷ versículode maḷ beḁeaba jaraē ḅḷa baidode borocuedaḁebemada, ātebḷrḷ jara ḅḷa Ācōrē Jaureba Crito ījā ḅḷra idji ume ābaa ḅḷḁaḁebemada.

18 Ācōrēba dadji cacuade ne jūmada b̄asia idjia quĩrĩã bađa quĩrãca.

19 Dadji cacuade beara jūma abarica bađabara cacuara neě bacasia.

20 Dadji cacuade ne jūmada eropan̄mĩna dadji cacuara aba b̄la.

21 Maļ b̄erã dauba j̄lwaa poya jaraēa: “B̄la neě m̄lra bia b̄aya.” Idjaba boroba jĩrũa poya jaraēa: “B̄arã neě m̄lra bia b̄aya.”

22 W̄arãda naļ cacuade beara ãc̄ar̄a dadjirãmaarã m̄cua siriē beaa. Barib̄ar̄a maļḡa neě dadji cacuara bia b̄acaa.

23 Idjaba naļ cacuade bea dadjirãmaarã m̄cuaē beara biara djiobadaa bia ununamãrēã. Idjaba naļ cacuade bea dadjia unubidiē pan̄ra quĩrãcuita m̄erãbadaa.

24 Barib̄ar̄a dadji cacuade quĩrãw̄arēã beara m̄erãnacaa. Ācōrēba dadji cacuade beara jūma aride osia. Dadjia unubidaca sida osia bia wagadamãrēã.

25 M̄awã osia dadji cacuara biē b̄erãmãrēã, ãteb̄ar̄a dadji cacuade beara dji careba pananamãrēã.

26 Dadji cacuadebemada aba puai b̄ar̄a, jūmaena puabaria. Ara maļ quĩrãca dadji cacuadebemada aba bia jarađib̄ar̄a, jūmaena capipia b̄abaria.

27 Ara maļ quĩrãca b̄arãra jūma ãbaa Crito cacua quĩrãca pan̄a. B̄arãra idji cacuadebemarã.

28 Ācōrēba djabarã tãēna Jesucritoba diabueđarãda naãrã b̄asia. Maļare idjideba bedeabadarãda b̄asia. Maļare idji beđea jaradiabadarãda b̄asia. Maļare ãc̄ar̄ada b̄asia ne ununacada poya ođamãrēã, ãc̄ar̄ada b̄asia

cacua biê beara poya biabidamãrêã, ãcãrãda b̃asia djabarã carebadamãrêã, ãcãrãda b̃asia djabarã cawa jipa ededamãrêã, idjaba ãcãrãda b̃asia quĩrãtanoa dadjia ùrĩnaca bedeade bedeadamãrêã.

²⁹ ¿Jũmarãda Jesucritoba diabuedarãca? ¿Jũmarãda ãcõrẽneba bedeabadarãca? ¿Jũmarãda ãcõrẽ bedea jaradiabadarãca? ¿Jũmarãba ne ununacada poya obadaca?

³⁰ ¿Ãcõrẽba jũmarãa diasica cacua biê beara poya biabidamãrêã? ¿Ãcõrẽba jũmarãa diasica dadjia ùrĩnaca bedeade poya bedeadamãrêã? ¿Jũmarãba dadjia ùrĩnaca bedeade jaradara poya cawa jaradica?

³¹ ãcõrẽ Jaureba obi b̃ãdebema dji biara carebaida beadra jãrãdadua.

Jããbe m̃ãa bãrãa cawabiya sãwã ne jũmada poya biara o pananida.

13

Quĩrãda ne jũma cãyãbara biara b̃ãa

¹ M̃ãda naã ëjũãne bea bedeade bedeaibãrãã idjaba bajãnebema nezoca bedeade bedeaibãrãã, maãne quĩrãda neẽ b̃ãbãrãã, m̃ãra jiorro oda jĩguabari quĩrãca wa pĩrãchiru jĩguabari quĩrãca b̃ãa.

² M̃ãda ãcõrẽneba bedeaibãrãã, ãcõrẽba crĩcha cawabiẽ badada jũma cawa b̃ãbãrãã, ãcõrẽ necawaada jũma cawa b̃ãbãrãã, idjaba sodeba wãrãda ïjã b̃ãdebema eyada poya ãyã b̃ãibãrãã, maãne quĩrãda neẽ b̃ãbãrãã, m̃ãra ara jãwãbema quĩrãca b̃ãa.

³ Ne jũma m̃ãa erobãda ne neẽ quedea diaibãrãã idjaba ãcõrẽ carea ara m̃ãdjida idu bá beabibãrãã,

baribΛrΛ quĩrĩãda neẽ bΛbΛrΛ, mΛra ara jãwãbema quĩrãca bΛa.

4 Quĩrĩã erobΛba jũma droa bΛa, djãrãra quĩrã djuburiabaria, djãrãba erobΛra awuacaa, djãrã cãyãbara biara bΛda jaracaa ni dji dromada crĩchacaa.

5 Quĩrĩã erobΛba djãrãra wayabaria, ababe idji itebΛrΛ crĩchacaa, maãrĩã carea quĩrũcaa, djãrãba idji biẽ odara quĩrãdoabaria.

6 Quĩrĩã erobΛra ne cadjirua carea bΛsrĩdacaa, ãtebΛrΛ jũma wãrã careabΛrΛ bΛsrĩdabaria.

7 Quĩrĩã erobΛba djãrãba biẽ odara jũma droabaria, ne jũma biada ijãbaria, jũma bia odjamãrẽã jããbaria, idjaba ne jũmane droa babaria.

8 Quĩrĩãra jõcaa. BaribΛrΛ ewari aba ãcõrẽneba bedeabadara waa bedeadaẽa, dadjia ùrĩnaca bedeade bedeabadara waa bedeadaẽa, ãcõrẽ Jauredeba cawapedada jaradiabadaba waa jaradiadaẽa.

9 Dadjirãba ababe maãrĩ cawa panΛa idjaba ãcõrẽneba maãrĩ bedeabadaa.

10 BaribΛrΛ dji biara bΛ zebΛrΛde maã maãrĩ bΛra jõya. Maãne ne jũmada cawadãa.

11 Mã wadi caibe queraside warra zaque quĩrãca bedeabadjia idjaba warra zaque quĩrãca crĩchabadjia. BaribΛrΛ drõã bedacarea warra zaque quĩrãca badara idu bΛsia.

12 Ara nawena dadjirãba ãcõrẽnebemada jarijaria unu panΛa quĩrã acΛbadaade unu panΛ quĩrãca. BaribΛrΛ ewari aba dadjirãba jũma ebuða ununia sãwãbΛrΛ bΛda. Ara nawena mΛa maãrĩ cawa bΛa, baribΛrΛ ewari aba jũma cawaya ãcõrẽba mã cawa

ɓΛ quĩrãca.

¹³ Naã ũbea panΛra jõcaa: ne jũma biada ãjã ɓaيدا, jũma bia odjamãrẽã jãã ɓaيدا idjaba quĩrĩãda. BaribΛrΛ maã ũbeadebemada quĩrĩãda biara ɓΛa.

14

Dadjia ũrĩnaca bedeade bedeabadadebema

¹ Quĩrĩãda biara ẽpẽnadua. Idjaba ãcõrẽ Jau-reba obi ɓΛra jũma o quĩrĩãnadua. BaribΛrΛ biara ãcõrẽneba bedeadida quĩrĩãnadua.

² Dadjia ũrĩnaca bedeade bedeade ɓΛba ẽberãrãa bedeade ɓΛã, idjia jarabΛrΛra ni abaΛba cawa ũrĩnaca bẽrã. Ababe ãcõrẽa bedeade ɓΛa. Dadjia cawadacada ãcõrẽ Jauredeba bedeade ɓΛa.

³ BaribΛrΛ ãcõrẽneba bedeade ɓΛba ẽberãrãa bedeade ɓΛa biara ãjãnamãrẽã, zareaara ɓeadamãrẽã, id-jaba sobiadãmãrẽã.

⁴ Dadjia ũrĩnaca bedeade bedeade ɓΛba ara idjida careba ɓΛa biara ãjãi carea. BaribΛrΛ ãcõrẽneba bedeade ɓΛba djabarãda careba ɓΛa biara ãjãnamãrẽã.

⁵ Mãmaarã jũma bãrãra dadjia ũrĩnaca bedeade poya bedeabΛdabara bia ɓacasia. BaribΛrΛ jũmarãda ãcõrẽneba poya bedeabΛdabara biara ɓacasia. Wãrãda dadjia ũrĩnaca bedeade bedeade cãyãbara ãcõrẽneba bedeade biara ɓΛa. BaribΛrΛ abaΛba dadjia ũrĩnaca bedeade bedeade cawa jaraibΛrΛ, maã sida bia ɓΛa. Djabarãba cawa ũrĩnapeda ãcõrẽra biara ãjãnia.

⁶ Maã carea djabarã, mãda bãrãmaa wãpeda dadjia ũrĩnaca bedeade bedeade ɓΛrΛ, ɓãrãda sãwã

carebai? Carebaëa. BaribΛΓΛ dadjia ùrĩbada bedeade Æcõrëba m̃la cawabidada jaraibΛΓΛ, wa Æcõrë necawaadeba bedeaibΛΓΛ, wa Æcõrëneba bedeaibΛΓΛ, wa Æcõrë bedeada jaradiaibΛΓΛ poya carebaya.

⁷ Ara mañ quĩrãca aɓaɓba chiruda wa arpada zaibΛΓΛ baribΛΓΛ jipa zaëbΛΓΛ, jĩgua ɓΛmĩna dadjia cawadaëa cãrë trããbida za ɓΛda.

⁸ Cachiru sida jipa zaëbΛΓΛ, ¿sordaorãda sãwã isabe cobeadì djõni carea?

⁹ Ara mañ quĩrãca bãrãba ùrĩbada bedeade bedeadaëbΛΓΛ, ëberãrãba ¿sãwã cawadì bãrãba jara panΛda? Mãwã bedeadibΛΓΛ, bãrãra ara jãwã bedea panΛa.

¹⁰ Nañ ëjũãne bedea quĩrãtanoa baraa. Mañ bedeaza dji cawa ɓΛba cawa ùrĩbaria.

¹¹ BaribΛΓΛ m̃la mañ bedeada adua ɓΛbΛΓΛ, dji bedeabΛΓΛmaarã m̃ra drua ãibema quĩrãca ɓΛa, idjaba m̃maarã idjida drua ãibema quĩrãca ɓΛa.

¹² Bãrãra ara mañ quĩrãca beaa. Æcõrë Jaureba obi ɓΛra bãrãba bio o quĩrã panΛ bërã djabarã carebai careabemada biara o quĩrãnadua ãdjirãba biara Æcõrëra ïjãnamãrëã.

¹³ Mañ carea dadjia ùrĩnaca bedeade bedea ɓΛba Æcõrëa iwidida ɓΛa ara idjia jaraɗara poya cawa jarai carea.

¹⁴ Dadjia ùrĩnaca bedeade m̃la Æcõrëa iwidibΛΓΛ, m̃ jaureba iwidì ɓΛa. BaribΛΓΛ m̃la adua ɓΛa cãrëda iwidì ɓΛda.

¹⁵ Mãwãra ¿sãwã jipaara oi? M̃ jaureba Æcõrëa iwidìya baribΛΓΛ m̃la cawa ɓΛ bedeade bida

iwidiya. Mā jaureba Ācōrēa bia jara trlāya, baribΛΓΛ mĭa cawa bΛ bedeade bida trlāya.

16 BΛ jaureba Ācōrēa bia bedeaibΛΓΛ, bΛa jaraða cawa ũrĭcaba ζsāwā wārāana ai?*

17 Wārāda bΛa māwā bedeaibΛΓΛde Ācōrēa bia bedea bΛa, baribΛΓΛ dewararāda carebaē bΛa biara ĩĵānamārēa.

18 Mĭa Ācōrēa bia bΛaða abaria mĭra bārā cāyābara dadjia ũrĭnaca bedeade auðuara bedeabari bērā.

19 BaribΛΓΛ djabarā dji jΛre duane mĭmaara dadjia ũrĭnaca bedeade dārā bedei cāyābara biara bΛa dadjia ũrĭbada bedeade dārāé jaradiaida.†

20 Djabarā, warra zaquerā quĭrāca beaðadua. Ādjirāba cadjiruada bio adua panΛa. BaribΛΓΛ Ācōrē Jaureba obi bΛdebemada drōārā quĭrāca crĭcha beaðadua. Waa warra zaquerā quĭrāca crĭcharānadua.

21 Ācōrē Bedeade nāwā bΛ bΛa: “Dadjirā Boroba jara bΛa: mĭra naĭ puru ume drua āĭbemarā itedebe, ādjia ũrĭnaca bedeaþada ēberārāneba bedeya. Māwāmĭna mĭ beðeara ũrĭ ama panania.”‡

22 Maĭba cawa panΛa dadjia ũrĭnaca bedeade beðeira Jesu ĩĵā þea carea bΛēða, ātebΛΓΛ Jesu

* **14:16** *Wārāana ai.* Griego bedeade bΛ bΛa: “Amén.” Maĭ beðeara hebreo bedea. Crĭchada umé jara bΛa. Eðaude jara bΛa “bia bΛa māwā þaida” idjaba eðaude jara bΛa “wārā.” † **14:19** *Dārā bedei.* Griego bedeade bΛ bΛa “bedea die mil.” *Dārāé.* Griego bedeade bΛ bΛa “bedea juesumabe.” ‡ **14:21** *Isaía 28:11-12.* Ācōrēba israelerā jarasia ādjia ĩĵānaē panΛ carea drua āĭbemarāba ādjirāra āyā edeþida.

ĩjǎé beaa unubi b̄la Ācōrēba cawa oida. § Barib̄r̄l̄ Ācōrēneba bedeaيرا Jesu ĩjǎ bea carea b̄la, Jesu ĩjǎé bea carea b̄l̄ēa.

²³ Mañ carea djabarā ābaa dji j̄re duanane jūmarāda dadjia ũr̄ĩnaca bedeadē bedea duananib̄r̄l̄, mañne ãc̄r̄l̄ Jesu ĩjǎé beada wa Ācōrē bedea ũr̄ĩ quĩr̄ĩā beada eđa zesidara ç̄adjia jaradaēca bārāra quĩr̄ǎé duanada?

²⁴ Barib̄r̄l̄ jūmarāda Ācōrēneba bedeadib̄r̄l̄, mañne Jesu ĩjǎé b̄l̄ada wa Ācōrē bedea ũr̄ĩ quĩr̄ĩā b̄l̄ada eđa zesira bārāba jara pan̄l̄ ũr̄ĩ b̄l̄deba idjia cawaya cadjirua obarida idjaba Ācōrē quĩr̄āpita bedeadē b̄l̄ada.

²⁵ Idji sođe mērā erobadara ebuda cawaya. Mañne chĩr̄āborode cobepeda Ācōrēa bia bedeaaya idjaba jaraya Ācōrēra wārāda bārā ume b̄l̄ada.

Ābaa dji j̄re b̄l̄adade jūma quĩr̄āipa odadua

²⁶ Mañ carea djabarā, ç̄sāwā jipaara odi? Bārā ābaa dji j̄re pan̄ne ãc̄r̄l̄ba tr̄l̄ābi Ācōrē Bedeadēbemada tr̄l̄ānida pan̄la, ãc̄r̄l̄ba Ācōrē bedeara jaradiadida pan̄la, ãc̄r̄l̄ba Ācōrēba cawabidada jaradida pan̄la, ãc̄r̄l̄ba dadjia ũr̄ĩnaca bedeadē bedeadida pan̄la, idjaba ãc̄r̄l̄ba mañ bedeadara cawa jaradida pan̄la. Barib̄r̄l̄ jūma mañḡl̄ara odida pan̄la djabarāba biara ĩj̄namārēa.

²⁷ Dadjia ũr̄ĩnaca bedeadē bedeadib̄r̄l̄, djaba umé wa ũbeabe māwā bedeadida pan̄la. Barib̄r̄l̄

§ 14:22 Jesu ĩjǎé beaa unubi b̄la Ācōrēba cawa oida. Griego bedeadē mañra ebuda b̄l̄ēa.

aba aba bedeadida panΛa. Bedeadacarea abaΛba mañ bedeadara cawa jaraida bΛa.

28 BaribΛΓΛ djabarã ābaa dji jΛre panΛne mañ bedeadã cawa jarabarida neēbΛΓΛ, dadjia ũrĩnaca bedeadẽ bedea quĩrĩã bΛra chupea baida bΛa. Idji crĩchadẽ Ācõrẽa chupea bedeaيدا bΛa.

29 Ara mañ quĩrĩca Ācõrẽneba bedeadadara umé wa ũbea bedeadida panΛa. Mañne jũmarãba ādjia bedea panΛra quĩrĩcuita ũrĩnida panΛa wãrã cawaya.

30 Djaba aba bedea bΛdẽ Ācõrẽba dji ũrĩ duanΛnebema abaΛa ne cawabisira, dji bedea bΛba mañ djabara idu bedeadida bΛa.

31 Jũmarãda aba aba Ācõrẽneba bedeadida panΛa cawa wãnamãrẽã idjaba biara ijãnamãrẽã.

32 Ācõrẽneba bedeadarira cawaēne bedea nũmecaã, ātebΛΓΛ poya jãābaria bedeaĩ carea.

33 Ācõrẽba bΛga nũmecaã, ātebΛΓΛ necai baida diabaria.

34 Ācõrẽ ēberãrã ābaa dji jΛrebΛdaza wẽrãrãra bedeadĩẽ panΛa, ātebΛΓΛ chupea ũrĩnida panΛa. Ādji quima bedeara ijã beadida panΛa judiorã leyba jara bΛ quĩrĩca.

35 Wẽrãrãba iwidi quĩrĩãnibΛΓΛ, diguida panΛne ādji quimaa iwidi didida panΛa. Djabarã ābaa dji jΛre duanΛne wẽrã bedeara biẽ bΛa.

36 ¿Ācõrẽ bedeara bãrãneba zesica? ¿Ababe bãrãmaa zesica?

37 Bariduaba Ācõrẽneba bedeadarida crĩcha bΛbΛΓΛ, wa Ācõrẽ Jauredẽba ne o bΛda crĩcha bΛbΛΓΛ, mañ ēberãba jaraya mãa nañ cartadẽ bΛbΛΓΛra dadjirã Boroba obi bΛda.

38 Bariduaba maḷgᵗda igaraibᵗᵗ, idji sida igaradada.

39 Maḷba djabarā, biara jᵗᵗᵗᵗᵗᵗ Ḃcōrēneba bedeadida. Idjaba dadjia ũrīnaca bedeade bedeabadara idu bedeabidadua.

40 Baribᵗᵗᵗ jūmaena quĩrācuita quĩrāipa odada.

15

Crito ḷrēbadadebema

1 Maḷ awara djabarā, mḷa bārāa quĩrānebabiya bedea bia Jesucritodebema mḷa bārāa jaradiadada. Maḷ bedeara bārāba mḷneba cawasidaa idjaba bio ĩjā panᵗᵗ.

2 Mḷa jaradiadara wārāda ĩjā pananibᵗᵗᵗ, Ḃcōrēba ēdrᵗ edaya. ĩjā pananaēbᵗᵗᵗ, bādji quĩrāibe ĩjāsidaa.

3 Mḷa cawada crīcha dromaara bᵗᵗᵗᵗ naārā bārāa jaradisia. Naḷgᵗ basía: Critora dadjirā cadjirua carea beusia Ḃcōrē Bedeade bᵗᵗ bᵗᵗ quĩrāca.*

4 Idjira tᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ, maḷbe ewari ũbeade beu badada ḷrēbasia Ḃcōrē Bedeade bᵗᵗ bᵗᵗ quĩrāca.†

5 Ḃrēbadacarea ara idjida Pedroa unubisia.‡ Maḷare idjia doce edadarāa ara idjida unubisia.

6 Māwānacarea ara idjida djabarā quiniento auᵗᵗ ābaa panᵗᵗ unubisia. Ḃdjirānebemada ḷcᵗᵗᵗᵗ jaidasidaa baribᵗᵗᵗᵗ zocārā wadibida zocai panᵗᵗᵗ.

7 Maḷ quiniento djabarāba Jesu unpedadacarea ara idjida Santiagoa unubisia.§

* 15:3 Isaía 53:5-12. † 15:4 Salmo 16:8-11; Isaía 26:19. ‡ 15:5 Pedro. Griego bedeade bᵗᵗ bᵗᵗᵗ “Cepa.” § 15:7 Santiago. Santi-
agora idjaba Jacobo abadaa. Idjira Jesu djaba basía.

Māwānacarea ara idjida jūma idjia diabuedarāa unubisia.

⁸ Jīrūare m̄ā unubisia. M̄ra warra ᵗradᵗgada quīrāca dji biē baḍamīna māwā unubisia.*

⁹ Wārāda m̄ra Jesucritoba diabuedaḍebema dji edaara ḅᵗᵗ. Ācōrē ēberārā biē oi carea ēpē baḍa bērā bia ḅᵗᵗ ēberārāba m̄ra idjia diabuedada jaradāmārēā.

¹⁰ Baribᵗᵗᵗ Ācōrēba idji biaḍeba m̄ra ḅᵗᵗᵗᵗ Jesucritoba diabuedada ḅamārēā. Idji quīrīābe m̄ra māwā ḅᵗᵗ basía. Ātebᵗᵗᵗ jūma Jesucritoba diabuedarā cāyābara m̄ra idji itea auḍuara o ḅᵗᵗ. Baribᵗᵗᵗ ara m̄ḍjideba māwā oē ḅᵗᵗ. Ācōrēbᵗᵗᵗ idji biaḍeba m̄ra careba ḅᵗᵗ māwā omārēā.

¹¹ Waabema Jesuba diabuedarāba idjidebemada jaradia panᵗᵗᵗᵗ wa m̄ra jaradia ḅᵗᵗᵗᵗᵗ, aḅarida jaradia panᵗᵗᵗ. Idjaba bārāba ara maḷ beḍeara ījāsidaa.

Djabarā beupedada ḷrēbaḍidebema

¹² Dairāba Crito ḷrēbaḍaḍebemada jaradia panᵗᵗᵗ. Maḷda ḷsāwā ḷcᵗᵗᵗᵗ bārānebemaba beupedadara ḷrēbaḍaḍana a panᵗᵗᵗ?

¹³ Beupedadada ḷrēbaḍaḍebᵗᵗᵗ, maḷba jara ḅᵗᵗ Crito sida ḷrēbaḍ basida.

¹⁴ Critoda ḷrēbaḍ basibᵗᵗᵗᵗ, māwāra dadji quīrīābe jaradia panᵗᵗᵗ idjaba bārāba bādji quīrīābe idjira ījā panᵗᵗᵗ.

¹⁵⁻¹⁶ Critoda ḷrēbaḍ basibᵗᵗᵗᵗ, Ācōrēba idji ḷrēbabisiada abᵗᵗᵗᵗᵗ daiba Ācōrēnebemada sewada jara panᵗᵗᵗ. Wārāda beupedadada ḷrēbaḍaḍebᵗᵗᵗ, maḷba jara ḅᵗᵗ Crito sida ḷrēbaḍ basida.

* 15:8 Hecho 9:1-6.

17 Critoda ãrêbaẽ basibΛΓΛ, bãdji quĩrĩãbe idjira ãjã panΛa idjaba wadibida cadjiruaẽde panΛa.

18 Mãwãra jũma Crito ãjã ãea beupedaãara adu-
asidaa.

19 Dadjirãba Critodeba ababe naã ãjũãne bia ãeadaida crĩcha panΛbΛΓΛ, jũmarã cãyãbara mãã djuburiara panΛa.

20 BaribΛΓΛ ãcõrẽba wãrãda Critora beu ãadaida ãrêbabisia. Beupedaãadebemada idjidrΛ dji naãrã ãrêbaãaa. Mãwã ãcõrẽba unubisia jũma idjiderã sida wãrãda ãrêbaãida.

21 Ëberã abaΛba cadjirua oda carea dadjirãra beudia. Ara mãã quĩrãca ãberã abaΛba bia oda carea dadjirãra ãrêbaãia.

22 Jũmarãda Adaãneba zepedaãa bẽrã beubadaa. Ara mãã quĩrãca Critodeba jũma idjiderãda waya-
cusa zocai panania.

23 Critoda naãrã ãrêbasia. Idji waya zebΛΓΛde idjiderãda ãrêbaãia.

24 Mãwãnacarea naã ãjũãra jõya. Mãã ewaride Critoba jai bororãda, jai dromarãda, jai mãsrã ãea sida jũma poyaya. Mããbe idji puruda dadji Zeza ãcõrẽa diaya.

25 Wãrãda Critora jũmarã boroda ãaيدا ãba jũma idji dji quĩrũra poyabΛΓΛãaa.†

26 Jĩrũare idjia dadji beuira jõbiya, mããgΛ sida idji ume dji quĩrũ bẽrã.

27 ãcõrẽ Bedeade jara ãba: “BΛa ne jũmada idji jΛwaeda ãasia.”‡ Ne jũma Crito jΛwaeda ãsida jara ããmĩna ebuda ãba ãcõrẽba ara idjida Crito

† 15:25 *Aba jũma idji dji quĩrũra poyabΛΓΛãaa.* Griego bedeade mãwã ãã ãba: “Aba idji jĩrũ edre ãbΛbΛΓΛãaa.” ‡ 15:27 Salmo 8:6.

jɔwaeda ɓɔɛ basida. Ɔcɔrɛɓɔɾɔ ne jũmada Crito jɔwaeda ɓɔsia.

²⁸ Ɔcɔrɛ Warra Critoba ne jũma poyadacarea ara idjida Ɔcɔrɛ jɔwaeda beya Ɔcɔrɛɓa ne jũmada idji jɔwaeda ɓɔda quĩrɔca. Mɔwɔɓɔɾɔ Ɔcɔrɛɓa ne jũmada idji jɔwaeda erobaya.

²⁹ Beupedaɗada ɔrɛɓadaɛɓɔɾɔ, ɔcɔrɛ cɔrɛɔ ɔcɔɾɔra beupedaɗa cacuabari borocue panɔ? Ɔcɔrɛɓa beupedaɗara ɔrɛɓabiɛɓɔɾɔ, ɔcɔrɛ cɔrɛɔ ɔdjirɔ cacuabari borocuedi?§

³⁰ Idjaba beupedaɗada ɔrɛɓadaɛɓɔɾɔ, ɔdaira cɔrɛ cɔrɛɔ Jesucrito beɗea carea ewariza minijĩchiade bia mĩga panɔ?

³¹ Djabarɔ, ɓɔrɔɓa dadjirɔ Boro Jesucrito ɔjɔ panɔ carea mɔra wɔrɔɗa ɓɔsrida ɓɔa. Wɔrɔɗa jaraya: ewariza crĩcha ɓɔa ɛberɔrɔɓa mɔra Jesu beɗea carea beaɗida.

³² Epeso puruɗe Ɔcɔrɛ beɗea jaradii carea mɔra bia mĩgasia animarɔ cadjirua ɓea ume djɔ ɓɔ quĩrɔca.* Beupedaɗada ɔrɛɓadaɛɓɔɾɔ, ɔmɔ bia mĩgaɗa carea cɔrɛ biada edasi? Wɔrɔɗa dadjirɔɔ ɔrɛɓadaɛɓɔɾɔ, biara ɓɔa oɗida ɔcɔɾɔɓa jarabada quĩrɔca: “Bia ne codia, itua doɗia nu beuɗi ɓɛrɔ.”†

³³ Idu cũrũgabirɔnada. ɓɔrɔɗa cadjirua obadarɔ ume ɔbaa nĩbaɗibɔɾɔ, ɔdjirɔɓa ɓɔrɔ bia nĩbabadara ɔrĩnia.

³⁴ Jipa crĩchaɗada. Cadjiruada waa orɔnada. ɔcɔɾɔ ɓɔrɔneɓemaba Ɔcɔrɛra adua ɓea. Maɔ carea ɓɔrɔra peradida panɔ.

§ **15:29** Corintodebema djabarɔɓa dji beupedaɗa cacuabari borocue pananamĩna Ɔcɔrɛ Beɗeade jaracaa dadjia mɔwɔ oɗida panɔ. * **15:32** Hecho 19:23-41. † **15:32** Isaía 22:13.

Djabarã ãrẽbabãdãde ãdji cacua sãwã baidebema

³⁵ ΛCΛΓΛba iwidiidiscada: “¿Beupeɗadada sãwãbΛΓΛ ãrẽbadi? ¿Ãdjirã cacuara sãwã beadi?”

³⁶ ¡Dji mãwã iwidi bΛra crĩcha neẽ tabΛa! Ne uɗa tunubΛΓΛde dji tara b̄erawabaria.

³⁷ Trigoda uibΛΓΛ wa baridua tada uibΛΓΛ, dji bΛwΛrΛda ucaa ãtebΛΓΛ dji tadrΛ ubaria.

³⁸ BaribΛΓΛ mã ãtadeba Ãcõrẽba dji bΛwΛrΛda tunubibaria idji baida bΛ quĩrãca.

³⁹ Naã ëjũãne zocai b̄eara ab̄ari cacua quĩrãca beaẽa. Ëberã cacuara awara bΛa, animarã cacuara awara bΛa, ïbana cacuara awara bΛa, b̄eda cacuara awara bΛa.

⁴⁰ Idjaba bajãne ne quĩrãtanoa baraa. Naã ëjũãne bida ne quĩrãtanoa baraa. BaribΛΓΛ bajãne ne biya quẽdeara awara beaa. Naã ëjũãne ne biya quẽdeara awara beaa.

⁴¹ Λmãɗau ãnaara awara bΛa, jedeco ãnaara awara bΛa, chĩɗau ãnaara awara bΛa. Chĩɗauza ãnaara awara beaa.

⁴² Beupeɗada ãrẽbadira ne uɗa quĩrãca bΛa. Cacua b̄erawabarida joubadaa baribΛΓΛ cacua b̄erawacada ãrẽbaya.

⁴³ Cacua biaẽda joubadaa baribΛΓΛ cacua biya quiruda ãrẽbaya. Cacua ΛbΛaẽ bΛda joubadaa baribΛΓΛ cacua ΛbΛa bΛda ãrẽbaya.

⁴⁴ Naã ëjũãnebema cacuada joubadaa baribΛΓΛ bajãnebema cacuada ãrẽbaya. Naã ëjũãnebema cacuada bΛbΛΓΛ bajãnebema cacua siɗa bΛa.

⁴⁵ Ãcõrẽ Bedeade bΛ bΛa: “Nabema ëberã Adaã abadara Ãcõrẽba zocai b̄abisia.” BaribΛΓΛ Crito dji jĩrũarebema Adaã abadada b̄asia idji jauredeba zocai baida diamãrẽã.

⁴⁶ Bajãnebema cacuada naãrãbema cacuaẽa, ãtebΛΓΛ naã ãjũãnebema cacuadrΛ dji naãrãbema. Dji naãrãbema cacua jõnacarea bajãnebema cacuada edaya.

⁴⁷ Nabema ëberã Adaã abadara egoro oda basía. Jĩrũarebema ëberã Jesucrito abadara bajãnebema.

⁴⁸ Adaã cacuara egoro oda basía. Ara maã quĩrãca naã ãjũãnebemarãba eropanΛa. BaribΛΓΛ Critoba bajãnebema cacuada eroβΛ quĩrãca bajãnaa wãbΛda ëberãrãba eropanania.

⁴⁹ Dadjirãra nabema ëberã egoro oda quĩrãca panΛa idjaba bajãneba zeda ëberã Crito quĩrãca panania.

⁵⁰ Djabarã, mãa naãda jaraya: naã ãjũãnebema cacuara Æcõrẽ bajãnebema purude poya ãaẽa. Cacua ãerawabarira cacua ãerawacama poya ãaẽa.

⁵¹ Ærĩnadia. Æcõrẽba naẽna cawabiẽ ãadara mãa cawabiya: jũma dadjirãra beudaẽa, ãtebΛΓΛ cacua quĩrã awara panenia.

⁵² Cawaẽne, daupica edabΛΓΛde, jĩrũarebema cachiru jĩguabΛΓΛde mãwã quĩrã awara panenia. Wãrãda Æcõrẽ cachirura jĩguaya. Maãne beupedaẽada cacua ãrĩnacade ãrẽbadía. Idjaba dadjirã wadi zocai ãeara cacua quĩrã awara panenia.

⁵³ Dadjirã cacua ãrĩbarira cacua ãrĩcada ãeya. Dadji beuida βΛ cacuara beuca cacuada ãeya.

⁵⁴ Naã cacua beuida βΛra cacua beuca ãebΛΓΛde Æcõrẽ Bedeade βΛ βΛ quĩrãca wãrãda ãaya. Nãwã βΛ βΛa: “Æcõrẽba dadji beuira jõbisía.”‡

‡ **15:54** Isaía 25:8. Æcõrẽba dadji beuira jõbisía. Griego bedeade nãwã βΛ βΛa: “Dji poya βΛba beuira mĩbuesía.”

⁵⁵ Idjaba b́a b́a:
Beuba waa poya beubiẽa. Beuba waa poya
puabiẽa. §

⁵⁶ Ācõrẽba Moisea diada leyba cawabi b́a dad-
jirãba cadjirua obadada. Cadjiruada obada bẽrã
beudia.

⁵⁷ Baribara Ācõrẽa bia b́ada adida panãa dadjirã
Boro Jesucritodeba beudidebemada edra edada
bẽrã.

⁵⁸ Maã carea m̃ djabarã, bio ãjã pananadua. Dad-
jirã Boroba quĩrã b́ara bio epẽ odadua. Bãrãba
cawa panãa dadjirã Boro itea o panara bãdji
quĩrãbe o panãẽda.

16

*Djabarã Jerusaleñebema itea parata jara
pepedada*

¹ Maã awara bãrãba djabarã Jerusaleñebema
itea parata jara pebadaebemada m̃a jaraya.
M̃a djabarã Galacia druadebemarãa jarda
quĩrãca odadua.

² Nabema ewari domiaza bãdjiza
edabadaebemada waga b́adadua. Mãwãra m̃
jũẽbãrãde bãrãba ewabe jara pedãa.

³ M̃ jũẽbãrãde djabarã bãrãba edabada m̃a
Jerusaleña parata diade diabueya. Djabarã
Jerusaleñebemarãba ãdjira bia edadamãrẽã m̃a
ãdji ume cartada b́a diabueya.

⁴ Baribara bãrãmaarã m̃ sida wãida bia b́abara,
ãdji ume wãya.

§ 15:55 Osea 13:14. Griego bedeadẽ maã versículoda nãwã b́a b́a:
“Beu, çba cãmíara sãma b́a? Joubada uria, çba poya b́adara sãma
b́a?”

Paulo Corintodaa wãida crĩchada

⁵ M̃ra naãrã Macedonia druadaa wãida ʘaa. Maãbe bãrãmaa wãya.

⁶ M̃ra bãrã ume dãrãisicada. ãĩbẽrã jũma naã doidaara ʘaisicada. Maãbe bãrãba m̃ra poya carebadia m̃dji wãb̃r̃amaa bia wãmãrẽã.

⁷ Ara nawena poya dãrã ʘaẽ bẽrã m̃la bãrãra ac̃de wã quĩrĩãéa. Barib̃r̃a dadjirã Boroba quĩrĩãib̃r̃a, bãrãmaa wãb̃r̃ade dãrãica ʘaa.

⁸ Nama Epeso purude ʘaya aba Pentecoste ewari droma jõb̃r̃adaa.*

⁹ Nama m̃ ume dji quĩrũda baramĩna nawena poya ãcõrẽ bedeara bia jaradia ʘaya idjaba zocãrãba ãjãb̃adaa.

¹⁰ Djaba Timoteoda bãrãma jũẽib̃r̃a, idjira bãrã tãena bia edadadua wayarãmãrẽã. Dadjirã Boroba quĩrĩã ʘara idjia bia o ʘaa m̃la o ʘa quĩrãca.

¹¹ Maã carea idjira igararãnadua, ãteb̃r̃a carebadadua m̃ ac̃de zeb̃r̃ade necai zemãrẽã. M̃la, dewara djabarã bida idji zeida jãã paña.

¹² Dadjirã djaba Apoloa m̃la bedea djuburia-sia dewara djabarã ume bãrã ac̃de wãnamãrẽã. Barib̃r̃a ara nawena idjira wã quĩrĩãé ʘaa. Poya wãb̃r̃ade wãya.

Pauloba naã cartade jĩrũare ʘada

¹³ Quĩrãcuita ʘeadadua. Jesucitora bio ãjã pananadua. Idjideba sozarra ʘeadadua idjaba zarea ʘeadadua.

* **16:8** Judiorãba ãdji Egiptodeba ẽdr̃pedada quĩrãnebada ewari odacarea cincuenta ewari ʘade ãdji néu naãrã ewapedada carea ʘasrida obada ewarida obadjidaa. Maã ewari dromara Pentecoste abadjidaa. Levitico 23:15-16.

14 Ne jūma bārāba obΛdara quĩrĩāneba ođadua.

15 Djabarā, bārāba cawa panΛa Acaya druade Estepanaba, idji ēberārā bida naārā Jesura ĩjāsídada idjaba ādji crĩchara bΛcādada jūma djabarā carebađi carea.

16 Māa bārāa bedeā djuburiaya ādjira, jūma ādji quĩrāca bea sīda ēpēnamārēā. Jūma Ācōrē traju o panΛra, djabarā careba panΛ sīda ēpēnadua.

17 Djaba Estepanada, Portunatoda, Acaico sīda māma jūēpedeāda bērā bΛsrīda bΛa. Ādjirāba bārā cacuabari mΛra careba panΛa.

18 Ādjirāba mΛ sora bΛsrīdabīsīdaa bārā so bΛsrīdabīpedeāda quĩrāca. Ādjirānebemada, djabarā ādjirā quĩrāca panΛ sīda bia crĩchađadua.

19 Djabarā Asia druadebemaba quĩrĩā panΛa bārāra bia pananida. Djaba Aquilaba, djabawērā Priscilaba, djabarā ādji dede ābaa dji jΛrebada bīda dadjirā Borođeba quĩrĩā panΛa bārāra bia pananida.

20 Djabarā jūmarāba quĩrĩā panΛa bārāra bia pananida. Wārā quĩrĩāneba dji bia edađadua.†

21 MΛra Pauloā. NaāgΛ bedeāra ara mādji jΛwaba bΛbΛrΛa.

22 Barīduaba dadjirā Boro Jesucritoda quĩrĩāēbΛrΛ, Ācōrēba maā ēberāra biē bΛya. ¡Zedua, dadjirā Boro!

23 Māa quĩrĩā bΛa dadjirā Boro Jesucritoba idji biādeba bārāra careba baida.

24 Jesucritodeba mΛa bārāra wārāda quĩrĩā bΛa.‡

† 16:20 *Wārā quĩrĩāneba.* Griego bedeāde bΛ bΛa: “Isō bia quīrudeba.” ‡ 16:24 Griego bedeāde ācΛrΛ cartade jīrūare bΛ bΛa: “Bia bΛa māwā baida.”

Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e